Ազգ
Azg
2 ՅՈՒԼԻՍ 2004 ՈՒՐԲԱԹ 122 (3044)

Ղարաբաղի սահմանում ձերբակալվել է ադրբեջանցի զինծառայող

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 1 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԻՆՖՈ: Ադրբեջանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի սահմանազատման գծի վրա ձերբակալվել է ադրբեջանցի զինծառայող:

Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր սեփական թղթակիցը, այսօր ԼՂՀ զինծառայողների եւ անհայտ կորած անձանց պետական հանձնաժողովը հանդես է եկել հաղորդագրությամբ, որում մասնավորապես ասվում է, որ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պետական սահմանի արեւելյան հատվածում նախօրեին ԼՂՀ պաշտպանության բանակի զինծառայողների կողմից սահմանազատման գիծն անցնելիս ձերբակալվել է ադրբեջանցի զինծառայող: Արձանագրված պատահարի մասին հանձնաժողովը միջազգային պարտավորությունների շրջանակներում տեղյակ է պահել Ստեփանակերտում հավատարմագրված Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի եւ ԵԱՀԿ գրասենյակներին: Հանրապետության համապատասխան մարմինները իրականացնում են քննչական միջոցառումներ բացահայտելու ԼՂՀ սահմանը ադրբեջանցի զինծառայողի անցնելու հանգամանքները եւ պատճառները:

Խաբեություն աղքատության հաղթահարում անվանմամբ

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

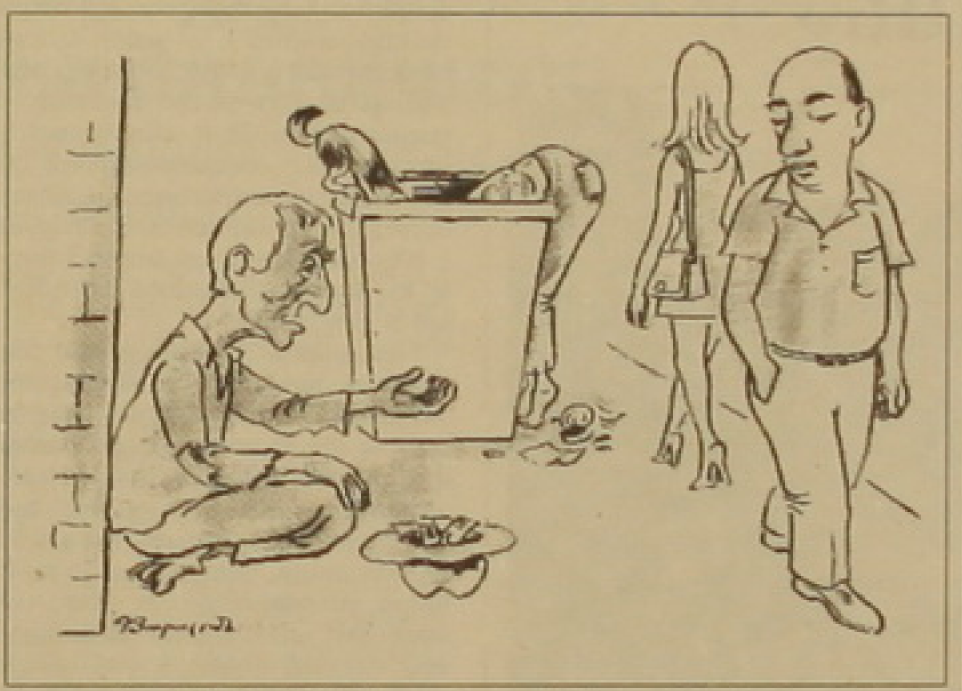

Հայաստանի ղեկավարները սիրում են տեղի-անտեղի հիշատակել Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագիրը (ԱՀՌԾ), որի իրականացմամբ մինչեւ 2015 թ. աղքատության խնդիրը հիմնականում իբր պետք է լուծված լինի: Սակայն, աղքատության հաղթահարում ասելով, նրանք բոլորովին այլ բան են հասկանում, ի տարբերություն աղքատության միջազգայնորեն (ՀԲ կողմից) ընդունված սահմանման: Մեր կառավարության համար աղքատության սահմանագիծ է համարվում ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության սահմանած եւ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության կողմից մեծ խանդավառությամբ հիմք ընդունված ցուցանիշը: Խոսքը չարաբաստիկ 12 հազար դրամի մասին է, որից ավելի եկամուտ եթե մեկ ամսվա ընթացքում մեկ անձն ունենա, ապա նա, ըստ վերոնշյալ կառույցների «հանճարեղ» եզրակացության, այլեւս աղքատ չէ: Հենց այստիպի աղքատության հաղթահարման մասին են խոսում մեր երկրի բարձրագույն ղեկավարները, որը շատ հեռու է միջազգայնորեն ընդունված եւ մասնագետների հիմնավորած աղքատության սահմանումից եւ սահմանագծից: Սակայն սա միակ խայտառակությունը չէ այս ծրագրում: «Աղքատության հաղթահարման ռազմավարություն. ամփոփ ցուցանիշներ» հավելվածում նշված են այն կանխատեսումները, որոնց ծրագրի իրականացման արդյունքում պետք է հասնենք 2015 թ.-ին: Անդրադառնանք դրանցից առավել հետաքրքրականներին:

Տես էջ 3

ԳՐԳՌԻՉ ԼՈՒՍԱՐԿ

Գյուլը Օսկանյանին հորդորել է ազատել ադրբեջանական հինգ շրջանները

Հունիսի 28-ին Ստամբուլում տեղի ունեցած Թուրքիայի եւ Հայաստանի արտգործնախարարների կեսժամանոց հանդիպման ընթացքում Աբդուլլահ Գյուլը Վարդան Օսկանյանին հորդորել է հայկական զինուժը դուրս բերել եւ ազատել ադրբեջանական հինգ շրջանները: Այս մասին **«Ազգը»** տեղեկացավ թուրքական դիվանագիտական վստահելի աղբյուրներից:

Այս տեղեկությունն ուշագրավ է նրանով, որ Օսկանյան-Գյուլ նախորդ՝ երրորդ հանդիպման ընթացքում թուրքական կողմը Երեւանին կոչ էր արել ազատել հայկական ուժերի վերահսկողության տակ գտնվող բոլոր 7 շրջանները:

Հինգ շրջաններից դուրս գալու դեպքում թե ինչ է Երեւանին առաջարկել Անկարան, մեզ չհաջողվեց պարզել: Մենք չկարողացանք պարզել նաեւ, թե ինչ է պատասխանել Օսկանյանն իր թուրք գործընկերոջ հորդորին:

Օսկանյան-Գյուլ հաջորդ՝ 5-րդ հանդիպումը նախատեսված է սեպտեմբերին, Նյու Յորքում:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Ստամբուլ

Երեւանում տեղի կունենա Հայագրոֆորում առաջին միջազգային համաժողովը

ԵՐԵՒԱՆ, 1 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստան-սփյուռք միջոցառումների շրջանակներում հոկտեմբերի 27-29-ը տեղի կունենա Հայագրոֆորում առաջին համահայկական միջազգային համաժողովը, որ կարծարծվեն գյուղատնտեսության խնդիրները:

ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության սփյուռքի վարչության պետ Զիվան Մովսիսյանի խոսքերով, համաժողովին կմասնակցեն նաեւ սփյուռքի գործարարները, որոնք կիրազեկվեն մեր գյուղատնտեսության զարգացման միտումներին: Ըստ նրա, ՀՀ գյուղատնտեսությանը ծանոթացնելու միջոցով ներդրումների խրախուսման խնդիր է դրված:

Վարչության պետը նաեւ նկատեց, որ համաժողովը կխթանի հայկական գյուղատնտեսական ապրանքների համար նոր շուկաների նվաճման գործընթացին: Համաժողովի շրջանակներում տեղի է ունենալու նաեւ գյուղատնտեսական արտադրանքի ցուցադրություն:

Դժվարությունները հաղթահարվում են

Այասականները Վրաստանի Խաշուրի քաղաք են հասել: «Այնտեղ մի ցածր կամուրջ կա, որի տակով անցնելն անհնար է, երեկ ասաց «Այաս» ծովային հետազոտությունների ակումբի անդամ Հմայակ Թարախչյանը: Ստիպված անցնում են կամրջի կողքի ճանապարհով, որը շատ վատ վիճակում է»: Հայկական եւ վրացական իշխանությունների օգնությամբ այասականները կարողանում են հաղթահարել արգելքները: Այս անգամ հարցը լուծում են հողային տեխնիկայով ճանապարհ բացելով: Երեկ վաղ առավոտից մինչեւ ժամը 12.00-ը «Կիլիկիան» անցել էր 19 կիլոմետրանոց այդ ճանապարհի 7 կիլոմետրը: Հմայակ Թարախչյանի գնահատմամբ՝ տղաները այսօր երեկոյան կամ վաղն առավոտյան արդեն անցած կլինեն մնացած 12 կիլոմետրը: Հաջորդ եւ մինչեւ Փոթի հասնելը կարծես թե վերջին դժվարանցանելի հատվածը Սուրամի լեռնանցքն է: Պրն Թարախչյանն ասաց, որ վրացական պետավտոտեսչությունը տղաներին ուղեկցում է ողջ ճանապարհին: Նա հույս հայտնեց, որ հայկական եւ վրացական պետական մարմինների ներկայացուցիչների համագործակցությունը կշարունակվի եւ ծովագնացությունը հաջող սկիզբ կունենա:

Ի դեպ, շաբաթ օրն այասականներից մի քանիսը կգնան Փոթի, մեկ շաբաթ կմնան նավաստիների հետ, կմասնակցեն նավի փորձարկման աշխատանքներին:

Թ. Մ.

Տոն՝ ամերիկյան նոր ձեւով

Մ. Նահանգների ազգային տոնը՝ հուլիսի 4-ը, այս տարի Երեւանում նշվեց հուլիսի 1-ին, երեկ, «Արմենիա-Մարիոթ» հյուրանոցի «Տիգրան Մեծ» դահլիճում: Ինչպես ամեն տարի, այս տարի եւս մեծ էր հրավիրյալների թիվը՝ պետական բարձրաստիճան պաշտոնյաներ, դիվանագետներ, եկեղեցական դեմքեր, կուսակցապետներ, հայտնի գործարարներ, միջազգային եւ ամերիկյան տարբեր առաքելությունների ներկայացուցիչներ, կարեւոր լրատվամիջոցների ղեկավարներ: Եվ ինչպես 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ից ի վեր ամեն տարի, այս տարի եւս հյուրանոցի միջանցքներում երկար հերթ էր գոյացել, թվում էր՝ ընդամենը հրավիրատոմսերի ստուգման համար: Սակայն՝ ո՛չ: Շուտով պարզվեց, որ պատճառը միայն դա չէր: Այս անգամ ամերիկացիները որոշել էին իրենց հրավիրյալների ոչ միայն անձը, այլեւ վրա-գլուխը ստուգել ձեռքի սենսորներով եւ նոր բաց թողնել իրենց հյուրերին դեպի... ամերիկյան դրախտ, այսինքն՝ ընդունելությունների դահլիճ: Անգամ մի պահ հերթի առաջամասում երեւաց շնիկ, որն, անշուշտ, հոտառությամբ պիտի որոշեր, թե հրավիրյալ նախարարներից, դիվանագետներից, եկեղեցականներից կամ լրագրողներից ո՞վ մարմնի վրա պայթուցիկ սարք է տեղադրել կամ ռումբ՝ գրպանում եւ կամ ատրճանակ՝ ծոցում:

Զարմանալիորեն հրավիրյալներից շատ քչերը միայն ընդվզեցին այդ յուրօրինակ անարգանքի դեմ: Նախարարներ, դիվանագետներ, ինչպես նաեւ ոչ մի բան չհանդուրժողի համբավ վայելող կուսակցական գործիչներ, փոխանակ մերժելու նման նվաստացումը, լռիկ-մնջիկ եւ համբերատար սպասեցին նվաստանալու իրենց հերթին: Շա՞տ էին վախենում բացակա ստանալուց: Ո՛չ ոք չհամարձակվեց հրավիրող կողմին՝ ԱՄՆ դեսպանության ներկայացուցիչներին ասել. «Սիրելի ամերիկացիներ, սրտանց շնորհավորում ենք ձեր մեծ երկրի եւ իսկապես բարեսիրտ ժողովրդի անկախության 228-րդ տարեդարձը, սակայն իրավունք չունեք մեզ՝ ձեր կողմից պաշտոնապես հրավիրվածներիս, նման վիրավորանք հասցնել, մենք ձեզ համար ոչ Բեն Լադեն ենք, ոչ էլ Զարկավի: Մեր երկիրն էլ ձեզ համար ոչ Իրաք է, ոչ Աֆղանստան, ոչ Ստամբուլ եւ ոչ էլ... Նյու Յորք: Դուք շատ լավ գիտեք ում եք հրավիրել, ուրեմն բարի եղեք նրանց ընդունել իսկական հյուրընկալի նման: Իսկ եթե ոչ՝ նման տոնախմբություններ մի սարքեք: Անշուշտ, մի օր աշխարհն ավելի բարի կդառնա, դուք էլ ավելի բարի կդառնաք, եւ այլեւս ոչ դուք կվախենաք ուրիշներից եւ ոչ էլ ուրիշները՝ ձեզնից, եւ այն ժամանակ հաճույքով կնշենք ձեր ազգային տոնը քաղաքակիրթ աշխարհում ընդունված բոլոր կանոններով»:

Հ. Ա.

Սադդամ Հուսեյնը չի ստորագրում մեղադրական որոշումը

ՄՈՍԿՎԱ-ԼՈՆԴՈՆ, 1 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սադդամ Հուսեյնը հրաժարվում է ստորագրել մեղադրական որոշումը, որը յոթ կետ է պարունակում, հաղորդել է «Ալ Արաբիա» արբանյակային ալիքը: Իրաքի նախկին ղեկավարը նաեւ հայտարարում է, որ Քուվեյթ ներխուժումն արդարացված էր եւ քուվեյթցիներին անվանել է «շներ»:

«Ալ Ջազիրա» հեռուստաալիքը նաեւ մեջբերում է Իրաքի նախկին բռնապետի խոսքերը. «Իրաքում գտնվող ուժերը կոալիցիայի ուժեր չեն, այլ Իրաքի տարածք ներխուժումն իրականացրած ուժեր»: «Դատը մի ներկայացում է, որն ստեղծվել է այն բանի համար, որ բարձրացվեն Բուշի բաժնետոմսերը ամերիկյան ընտրություններից առաջ», ավելացրել է Սադդամը:

Նիստի ընթացքում Իրաքի նախկին նախագահը ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշին անվանել է «իսկական հանցագործ», նշում է «Սքայ Նյուս» հեռուստաալիքը:

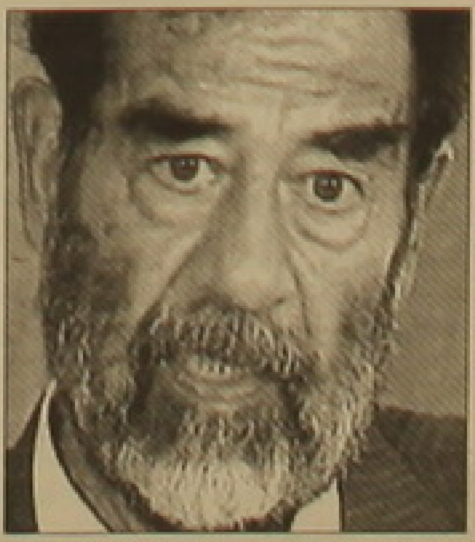

Դատավարությանը ներկա գտնվող թղթակիցների ասելով, Իրաքի տապալված նախագահը «ընկճված է, բայց միեւնույն ժամանակ բավական ագրեսիվ է»:

«Սքայ Նյուս» հեռուստաալիքի տվյալներով, Սադդամ Հուսեյնի դատի առաջին նիստն արդեն ավարտվել է:

Ընդդեմ մարդկանց համարակալման

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Եթե չզլանանք ու չխաբվենք կյանքի արտաքին փայլից, ավելի տեսանելի կդառնա հասարակական ընդերքի թշվառ իրականությունը: Սոցապահովագրի համակարգի ներդրումից, մարդկանց համարակալում-կոդավորումից խուճապի մատնված՝ Մատենադարանի քարե աստիճաններով մի կերպ բարձրացող տարեց տղամարդիկ ու կանայք անիծում էին իրենց կյանքի մայրամուտն այսպես սեւացնողներին, երբ նրանց սպառնում են զրկել պետության տված ողորմելի կենսաթոշակներից. «3–4 ամիս թոշակ չենք ստացել, հացի փող չունենք: Երեխաների նպաստները կտրեցին, հիմա էլ սուս «Փարոս» են ստեղծել: «Փարոսի» անդամ դառնում է նա, ով 5.000 դրամ կաշառք է տալիս, կամ էլ ծայրահեղ վիճակում գտնվող անդամալույծը, ջուրը թանկացրին, հիմա էլ ժանգ է գալիս ծորակներից, 2–3 դույլ թափում ենք, նոր օգտագործում: Ստիպողաբար կոդավորում են, չենք ուզում մեզ համարակալեն, չենք ուզում ծախել մեր հոգիները»: Հանրահավաքի մասնակիցները միաբերան ասում էին, որ քարտավորումն անցկացվում է հարկադրաբար, վախեցնելով աշխատանքից ազատելու, թոշակ կամ աշխատավարձ չտալու ուղվականով, կամ էլ առանց իրենց տեղյակ պահելու անձնագրային տվյալները վերցնում են եւ քարտավորում: Այդպիսի վկայություններ արեցին մետրոպոլիտենի, «Հայէլեկտրո» գործարանի մի քանի աշխատակիցներ, ուսուցիչներ, բուժաշխատողներ, թոշակառուներ:

«Հայ արիական միաբանություն», «Մխիթարիչ» միավորման, «Գոյ» հիմնադրամի եւ մի շարք այլ կազմակերպությունների նախաձեռնությամբ երեկ Մատենադարանի մոտ կազմակերպված հանրահավաքի նախատեսված ակցիան չկայացավ, որովհետեւ ոստիկանները բռնագրավել էին... դագաղը: Իսկ այդ պլաստիկե դագաղը հատուկ պատրաստված հանգուցյալով նախատեսված էր հրաժարված սոցքարտերի համար:

«Հայ արիական միաբանության» նախագահ Արմեն Ավետիսյանը ներկայացրեց սոցքարտերի համակարգի իրավական, բարոյական եւ հոգեւոր ոլորտներում մարդուն սպառնացող վտանգները:

Տես էջ 2

Պատմական հիշողությունը մեր գրականության մեջ

Հուլիսի 1-ին գրողների համաժողովի մասնակիցները լիագումար նիստով իրենց աշխատանքները շարունակեցին Ծաղկաձորի գրողների միության ստեղծագործական տանը: «Պատմական հիշողությունը եւ ժամանակակից գրականությունը» թեմայով ելույթներ ունեցան գրականագետ Ռուբինա Փիրումյանը եւ գրաքննադատ Օշին Քեշիշյանը (ԱՄՆ): Նիստը վարող Թորոս Թորանյանի (Հալեպ) հանգամանալից նախաբանից հետո տկն Փիրումյանն անդրադարձավ վերջին տասնամյակների ընթացքում հայ գրականության մեջ որպես առանցք արտացոլված պատմական հիշողությանը, որպես տեսություն, եւ նրա ազդեցությունը ժողովրդի կյանքում ու կենտրոնացավ Մեծ եղեռնին եւ դրա ազդեցությանը: Նա նշեց. «Եթե Եղեռնի առաջին սերունդը պատմել է աղետը՝ ինչ-որ չափով խնայելով սերունդներին եւ փորձել է փոխանցել այդ դառը հիշողությունը հաջորդ սերնդին, ապա երկրորդը՝ չունենալով այդ հիշողությունը, փորձել է վերստեղծել այն եւ այդ սերնդի գրականության մեջ ավելի քիչ է անդրադարձը ու պարզ է, որ ավելի պասիվ ձեւով է փոխանցել երրորդ սերնդին: Պատճառները զանազան են՝ համընկնում են թե՛ հայաստանյան եւ թե՛ սփյուռքի իրականությանը ու նրանք հանկարծակի գտնում են այն, ինչը գաղտնիք է եղել տարիներով իրենց գերդաստաններում ու այդ հայտնագործությունը ցավ է պատճառում... Շատերը փորձում են ձերբազատվել դրանից կամ էլ պայքարում են ուրացումի դեմ իրենց ստեղծած գրականությամբ»: Ըստ բանախոսի, դեռ շատ սերունդներ կանդրադառնան այդ ցավոտ հարցին:

Օշին Քեշիշյանն էլ անդրադարձավ ամերիկահայ գրող Պիտեր Բալաքյանի երկրորդ գրքին, որը ԱՄՆ-ի կառավարությանն ահազանգ է եւ հիշեցնում է, որ Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչվի ու վերականգնվի հայ ժողովրդի արդար պահանջը: Նա նաեւ անդրադարձավ ինքնության տարբերությանը, որ նկատվում է երկու՝ հայաստանյան եւ սփյուռքյան մշակույթների միջեւ: Պրն Քեշիշյանը հստակորեն նշեց, որ «եթե անգամ Ամերիկան ճանաչի Ցեղասպանությունը, առանձնակի իմաստ չունի, եթե Թուրքիան դեռեւս չի ճանաչել: Բարեբախտաբար, այսօր թուրք պատմաբաններ ու գրականագետներ կան, որոնք իրենց ստեղծագործություններում հստակ նշում են ցեղասպանության փաստը եւ ամաչում են կատարվածի համար. դրանցից՝ են Թաներ Աչյամը, Ռագիբ Զարաքօղլուն եւ ուրիշներ»:

Երկու լիագումար նիստերի ընթացքում 3 տասնյակից ավելի գրողներ ամբողջ բանավեճ ու քննարկում ծավալեցին ներկայացված ելույթների շուրջ: Գրականագետ Երվանդ Ազատյանն էլ, ամփոփելով օրվա նյութը, նշեց. «Այսօրվա նիստը բավական շահեկան էր: Երկու գլխավոր զեկուցողներն իրենց նյութը ներկայացրեցին տարբեր դիտանկյուններից, ինչը բուռն քննարկման արժանացավ: Անոնք, որ կներշնչվին ցեղասպանությունով՝ վեպ, պատմվածք, պիես, բանաստեղծություն կգրեն, չեմ կարծեր, որ անոնց ներշնչումը կարելի է արտորանքով բերել: Հայ գրողի, հայ ստեղծագործողի արյունի մեջ է ցեղասպանության վիշտը, եւ վստահ եմ, որ 90-ամյակը խոկումի տարի պիտի ըլլա ստեղծագործողներու համար, եւ այդ խոկումն իր գեղարվեստական արտահայտությունը պիտի գտնե մեր գրականության մեջ: Այսօրվա բուռն քննարկումներն առաջին քայլերն են, եւ ես բարձր եմ գնահատում կազմակերպվածությունը, մասնակցողների որակը՝ անհավասար, ոմանք շատ լուրջ էին անդրադարձել, ոմանք՝ կես լուրջ, ոմանք էլ՝ բոլորովին թեթեւ էին վերաբերվել, ինչը որ զարմանալի չէ, քանզի ամեն մարդ իր նկարագրին արտահայտությունը ցույց կուտա», ավարտեց պրն Ազատյանը:

Երեկոյան նիստի ընթացքում ՀԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյանը տեղեկացրեց, որ միությունը համախորհուրդ Հայաստանի մշակույթի զարգացման բարեգործական հիմնադրամի (նախագահ՝ Վարդան Օսկանյան) հետ կայացրել է որոշում՝ սփյուռքահայ 12 գրողների պարգեւատրելու ոսկե մեդալով՝ հայ գրականության եւ մշակույթի զարգացման ու տարածման ասպարեզում ունեցած զգալի ներդրումների համար, ինչպես նաեւ ՀԳՄ 70-ամյա հոբելյանի կապակցությամբ: Մեդալները հանձնեց հիմնադրամի պատասխանատու Ռոլանդ Շառոյանը բանաստեղծներ Ռուբեն Մելիքին (Ֆրանսիա), Վեհանուշ Թեքյանին (ԱՄՆ), Արամ Սեփեթճյանին (Լիբանան), Գրիգ Դավթյանին (ԱՄՆ), Մարուշին (Սիրիա), Անուշ Նազգաշյանին (Երուսաղեմ), Մանվել Քյոսեյանին (Կանադա), արձակագիրներ Մարգար Շարաբխանյանին (Կանադա), Մկրտիչ Մարկոսյանին (Պոլիս), Խաչիկ Խաչերին եւ Վարանդին (Իրան), թարգմանիչ Հակոբ Օհանջանյանին (Բուլղարիա):

Ուշ երեկոյան տեղի ունեցավ պոեզիայի ժամ, որի ընթացքում գրողներն իրենք ընթերցեցին իրենց ստեղծագործությունները: Կես գիշերին գրողները մասնակցեցին հրաժեշտի ընթրիքին եւ լուսաբացին ուղեւորվեցին Արցախ՝ շարունակելու համաժողովի աշխատանքները:

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ,
Ծաղկաձոր

Ընդդեմ մարդկանց համարակալման

Սկիզբը էջ 1

Իրենց բազում հանդիպումներում ԱԺ պատգամավորների, սոցապնախարարության աշխատակիցների հետ, ասուլիսներում ապացուցվել են, փաստարկվել սոցքարտերի օրենքի իրավական լուրջ բացթողումները, որոնք վտանգում են մարդու իրավական, բարոյական եւ հոգեւոր իրավունքները, ինչպես նաեւ մեր պետական եւ ազգային անվտանգությունը:

Արմեն Ավետիսյանը սոցքարտերի օրենքն անմիջականորեն շաղկապեց անհատական տվյալների հավաքման ՀՀ օրենքի հետ: «Ըստ 11-րդ հոդվածի, սոցքարտերի համարանիշը կիրառվում է, երբ սկսվում է մարդու անհատական տվյալների մշակումը: Իսկ օրենքում ասվում է, որ անձի մասին հավաքվում է ցանկացած տիպի, այդ թվում նաեւ նրա մասին փաստերի, իրադարձությունների տեղեկություններ: Մինչդեռ հավաստիացնում են, թե հավաքվող անձնագրային տվյալների գաղտնիությունն ապահովվում է: Ինչ գաղտնիության մասին է խոսքը, երբ այդ անձնագրային տվյալներն ամեն տեղ կան»:

Իրականում, ըստ ելույթ ունեցողների, հավաքվելու է յուրաքանչյուրի անհատական ամեն տվյալ, ընդ որում՝ ոչ միայն գրավոր, այլեւ բանավոր զրույցների հիման վրա, որի հետեւանքները պատկերացնելն իսկ սարսափելի է, որովհետեւ մարդ որեւէ փաստաթուղթ, վկայություն չի ունենալու պաշտպանելու իր իրավունքները: Սա՝ անհատական տեսանկյունից: Վտանգն ազգային անվտանգության տեսանկյունից. ըստ օրենքի 13-րդ հոդվածի, անհատական տվյալները կարելի է տրամադրել օտար պետությունների, միջազգային կազմակերպությունների՝ միջազգային պայմանագրերին համապատասխան:

Արմեն Ավետիսյանը տեղեկացրեց, որ երբ այս մասին խոսում ենք օրենքն ընդունողների հետ, զղջում են թաքուն, թե իբր իրենց խնդրել են, իրենք էլ քվեարկել են. «Էհ, խնդրելով ազգ են ծախո՞ւմ կամ ստրկացնում»: Պահանջվեց ձեւակերպումների մեջ ոչ թե հողանցիկ փոփոխություններ կատարել (ինչի սովոր են), այլ երկու օրենքներն էլ (սոցքարտերի եւ անհատական տվյալների) ուժը կորցրած ճանաչել: Հակառակ պարագայում իշխանությունների այս քայլը համարել ազգադավ գործ՝ համագործակցած միջազգային գաղտնի կազմակերպությունների հետ:

«Ընդդեմ մարդկանց համարակալման» խորհրդի անդամ, լրագրող Արթուր Հովհաննիսյանը պարզաբանեց անձի նույնականացմանը համարի հետ հարցը, որը կատարվում է տվյալ անձին բնորոշ այնպիսի ֆիզիոլոգիական հատկանիշներով, ինչպիսիք են գենետիկ կոդը, աչքի ծիածանաթաղանթը, մատնահետքերը, այսինքն՝ այդ անշունչ համարների տասնանիշ թվերի համակցությունը կատարվում է ֆիզիոլոգիական նման տվյալների հարթության վրա: Որով էլ այդ թիվը համարվում է միայն տվյալ մարդունը, ուստի եւ քարտի համարի փոփոխությունները պարտադիր են. «Մենք չենք ասում, թե այդ տասնանիշ թիվը գազանի դրոշմն է, մենք պնդում ենք, որ այս համակարգը նախադրյալ է հետագայում գազանի դրոշմի հաստատման: Սա նախերգանքն է դրա»:

Մինչ այս քայլը կազմակերպությունների գործունեությունն ավելի թղթասարական բնույթ է կրել: Ասուլիսներ, հանդիպումներ, նամակներ, ստորագրահավաքներ՝ ուղղված ՀՀ նախագահին, Սահմանադրական դատարանին, ԱԺ նախագահին, վարչապետին, Ամենայն հայոց հայրապետին, մարդու իրավունքների պաշտպան Լարիսա Ալավերդյանին: Այս տեսակետից բացառություն է կազմել Վանաձոր քաղաքը, որտեղ բացի թղթասարական աշխատանքներից, գործնական քայլեր են կատարվել: Հանրահավաքներից մեկում մասնակիցները խաչերով ու խաչվառներով, սոցքարտերն իբրեւ հանգուցյալ, դագաղն ուսած շարժվել են Վանաձորի փողոցներով դեպի Գուգարաց թեմի առաջնորդարան: Դիմել են Հայաստանի իշխանություններին, Հայաստանում միջազգային կազմակերպություններին, ՄԱԿ-ին, ԵԱՀԽ-ի գրասենյակ եւ այլն:

Իր ելույթում պատմաբան Գեւորգ Յազըճյանը կոչ արեց հոգեւոր հովվին հոտը գայլերին չհանձնել, օրինակ բերելով Լիբանանի փորձը, երբ հոգեւոր դասը մի քանի օրում հակադարձեց այդ օրենքը եւ հարցը փակվեց, իր եւ Հայաստանում բնակվող շատ սփյուռքահայերի անունից հայտարարելով, որ իրենք այդ օրենքին չեն ենթարկվելու:

Հանրահավաքում հայտարարվեց, որ Հայաստանում կատարվող հոգեւոր եղեռնի պատասխանատուն իշխանություններն են: Առաջարկվեց ՀՅԴ-ին քննարկել սոցապ նախարար Աղվան Վարդանյանի գործունեությունը, թե արդյոք դա համապատասխանո՞ւմ է 100-ամյա կուսակցության սկզբունքներին (նշվեց, որ դաշնակցական Արմեն Ռուստամյանն ասել է, որ ինքը հավատացյալ է, վախունի եւ պետք է դիմել Սահմանադրական դատարան՝ չեղյալ համարելու այդ օրենքը):

Արմեն Ավետիսյանը դիմեց ոստիկանությանը՝ ազատ արձակելու արտոնված հանրահավաքի ակցիայի համար նախատեսված դագաղը բերելիս ձերբակալված Շահեն Ծատուրյանին, հակառակ պարագայում իրենք վաղը մամուլի ասուլիս են կազմակերպելու՝ հայտարարելով երկիրը ոստիկանական-ֆաշիստական պետություն: Մատենադարանի բակում շարունակվում էր ստորագրահավաքը, իսկ կազմակերպության գրասենյակում (Փ. Բուզանդ 39, Պուշկինի 38) սկսվում է սոցպաշտ քարտերի հետհանձնման գործընթացը:

Երիտասարդ կադրերի պահանջ ունենք

Հայագետները պիտի աշխատեն այս ուղղությամբ

Նախորդ ուսումնական տարվա սկզբին Երեւանում տեղի ունեցավ Հայագիտական միջազգային առաջին համաժողովը: Գիտությունների ազգային ակադեմիայի եւ Երեւանի պետական համալսարանի կազմակերպած այս միջոցառումը, որին մասնակցում էին հայաստանցի, սփյուռքահայ եւ արտասահմանցի հայագետներ, նպատակ ուներ նախ աչխուժացնել հարաբերական դադարը, կապեր ստեղծել հայագետների միջեւ: ԵՊՀ պրոռեկտոր Արամ Սիմոնյանի գնահատականով՝ դրան որոշակիորեն ծառայեց իր նպատակին՝ համաժողովին հետեւեցին հայագիտության բնագավառում մի քանի գիտաժողովներ, գիտական նստաշրջաններ:

Շուտով կլրանա համաժողովի անցկացման մեկ տարին: Արամ Սիմոնյանը բնական է համարում, որ շատ արագ արդյունքներ չէին գրանցվի, քանի որ համաժողովի ընդունած որոշումները պետք է համակարգվեին հիմնականում սփյուռքի հետ: Ամեն դեպքում, պրոռեկտորը արդյունքներից գոհ է: Համանախագահությունը համաժողովի ընթացքում ձեւակերպված առաջարկները ներկայացրել է ՀՀ նախագահին, այժմ սպասում են նրա արձագանքին: Հիշեցնենք, որ հիմնականում երեք խնդիր էր առաջադրված՝ հիմնադրել հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն, հրատարակել «Հայագետ» ամսագիր եւ ստեղծել հայագիտական հիմնադրամ: Դեռեւս պարզ չէ, թե հայագիտական կենտրոնը տարածքային առումով ինչ աշխարհագրություն կընդգրկի, ինչ հաստիքներ կլինեն: Համաժողովի ընթացքում բարձրացվել է «Հայագետ» ամսագրի պետական ֆինանսավորման հարցը: Այն պետք է համակարգի հայագիտական հետազոտությունների, դրանց վերաբերյալ գրախոսականների տպագրման խնդիրը: Հայագիտական հիմնադրամը պետք է նպաստի հայագիտական հետազոտություններին: Ըստ Արամ Սիմոնյանի՝ հիմնադրամի ստեղծմանը պետք է նախ նպաստի պետությունը, որից հետո իհարկե այն կդառնա մասնավոր մարդկանց, հասարակական կազմակերպությունների, ծեռնարկությունների, հիմնարկների խնդիրը:

Մինչեւ սեպտեմբեր կտպագրվեն գիտաժողովի լավագույն զեկուցումները: Աշխատանքը ձգձգվեց, քանի որ հիմնականում արտասահմանից նյութերը ուշ ստացան:

Ըստ Արամ Սիմոնյանի՝ այսօր հայագիտության բնագավառում ցավալի խնդիրներից մեկը երիտասարդ կադրերի պակասն է: «Աստիճանավորյալի ներկա վիճակն, իհարկե, մեզ չի կարող բավարարել քանակի իմաստով, որակի իմաստով՝ գուցե, ասաց նա: Սակայն եւ հայցորդների, եւ գիտական հիմնարկներում ու բուհերում աշխատող երիտասարդ կադրերի նկատմամբ առանձնակի ուշադրություն պետք է լինի. ցավոք արտասահմանյան հայագիտության մի շարք ճյուղեր այսօր կադրային ռեզերվ չունեն: Կադրերի որոշակի ծերացում նկատվում է հայագիտության բոլոր ոլորտներում»: Ըստ նրա՝ աշխատանք կատարվում է, սակայն բավարար չէ:

Արամ Սիմոնյանը խնդրի լուծման տարբերակներից մեկը համարում է ոչ միայն համաժողովի կազմակերպիչների, այլեւ ակադեմիայի, բուհերի՝ հայագիտության խնդիրներով զբաղվող մասնագետների հետեւողական աշխատանքը: «Շատ կարեւոր է, որ հայագիտությունը կապվի այժմեական խնդիրների հետ, այժմեականացվի հայագիտության հետազոտությունների մի մասը, համոզված է ԵՊՀ պրոռեկտորը: Դասականն ուսումնասիրելը շատ օգտակար, անհրաժեշտ նախապայման է հայագիտության զարգացման համար, բայց նաեւ շատ ակտիվ պետք է զբաղվել այժմեական թեմաներով: Կարծում եմ՝ անհրաժեշտ է մի շարք տեսական խնդիրների շուրջ նույնպես որոշակի քննարկումներ ծավալել՝ հայագիտության դերի, տեղի, բովանդակության, հայագիտության ճյուղերի վերաբերյալ հետեւությունների հանգելու համար»:

Ըստ առաջին համաժողովի որոշման՝ միջոցառումը պետք է պարբերականություն ունենա: Հաջորդը նախատեսվում է կազմակերպել 2006-ին: Արամ Սիմոնյանը կարծում է, որ այն թեմատիկ առումով պետք է ավելի նեղ բնույթ կրի, գուցե կընդգրկի հայագիտության 1-2 ճյուղ: Ինչ վերաբերում է երիտասարդ կադրերին, ապա առաջինի ժամանակ նրանց թիվը փոքր էր, քանի որ քչերը կարողացան զեկուցումների բարձր մակարդակ ապահովել: Ամեն դեպքում կազմակերպիչներն այդ հանգամանքը հաջորդ գիտաժողովի ժամանակ նկատի կունենան:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Լրագրողների սենյակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայություն / հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ 529353
Համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նյութերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության խստիւ արգելվում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ղարաբաղյան հիմնախնդրում միակողմանի զիջումներին դեմ է միայն ժողովուրդը

«Ազատագրված տարածքների պաշտպանությունը» նախագահի ստրասբուրգյան ելույթն անվանեց վտանգավոր

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի ստրասբուրգյան ելույթին հաջորդած ոգեւորության ու մասնակի քննադատության ալիքը հանդարտվելուց հետո «Ազատագրված տարածքների պաշտպանություն» հասարակական նախաձեռնությունը երեկ անցկացրեց մամլո ասուլիս՝ հայտնելու ելույթի ու ղարաբաղյան կարգավորման վերաբերյալ իր տեսակետներն ու դիրքորոշումը: «Նախագահը փաստորեն առաջին անգամ անձամբ հայտարարեց, որ ինքը Քի Վեսթում եւ դրանից առաջ համաձայնել է հանձնել ազատագրված տարածքների մեծ մասը: Ըստ նրա դա տեղի չի ունեցել միայն այն պատճառով, որ Ադրբեջանը մերժել է նախնական պայմանավորվածությունները: Այս հայտարարությունը բավականին վտանգավոր է, որովհետեւ այն անող անձը հանդես է գալիս պատերազմում վաստակ ունեցողի ու նրա արդյունքների տեր կանգնողի դիմակով, որով համաձայնում է զիջել հայրենի տարածքները: Սա հիմնախնդրի էության եւ հայ ժողովրդի իրական դիրքորոշման մասին կեղծ տպավորություն է թողնում միջնորդների վրա եւ ոգեւորում Ադրբեջանին», ասաց նախաձեռնության քարտուղար Արմեն Աղայանը:

«Իրավական փաթեթի» որոշ դրույթների վերաբերյալ նախագահի արտահայտած մտքերին անդրադառնալով նա նշեց, որ դրանք կարեւոր փաստարկներ են եւ կարեւոր նշանակություն կունենան միայն բանակցությունների ընթացքում, իսկ այդպիսի ելույթում պետք է արտահայտվեր հայրենի տարածքին տեր կանգնելու եւ անվտանգություն ապահովելու հայ ժողովրդի վճռականությունը: Այդ ելույթը ողջունող ընդդիմադիրներին քննադատելով նա պնդեց, որ, ի տարբերություն ժողովրդի, Հայաստանի քաղաքական դաշտի բոլոր հիմնական թեւերը Ղարաբաղի խնդրի վերաբերյալ ունեն զիջողական ու պարտվողական կեցվածք: Ժողովուրդն, ըստ նախաձեռնության ղեկավարների, այնքան կարոտ էր ղարաբաղյան խնդրի վերաբերյալ ազգային դիրքորոշում լսելու, որ շատերը նախագահի կեցվածքը շփոթեցին դիրքորոշման հետ եւ խորամուխ չեղան նրա արտահայտությունների ճշգրիտ բովանդակության մեջ: «Ղարաբաղյան հիմնախնդրում միակողմյանի զիջումների քաղաքականությունն ունի միայն մեկ ընդդիմություն՝ հայ ժողովուրդը եւ նրա դիրքորոշումներն արտահայտող «Ազատագրված տարածքների պաշտպանություն» կազմակերպությունը», կարծում են նրանք, դատապարտելով ազատագրված տարածքներն ամբողջությամբ կամ մասամբ Ադրբեջանին հանձնելու մասին յուրաքանչյուր ակնարկ ու արտահայտություն: «Իրավական փաթեթն», ըստ նրանց, վերաբերում է ոչ միայն Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավար մարզին, այլեւ արդեն ազատագրված եւ դեռեւս բռնազավթված (Գարդմանք, Նախիջեւան) շրջաններին:

Ռաֆայել Ղազարյանը վերհիշեց, որ նախկին նախագահի հրաժարականի գլխավոր պատճառը Լեռնային Ղարաբաղը հատուկ կարգավիճակով Ադրբեջանի կազմում թողնելու զիջողական դիրքորոշումն էր, որն առաջ բերեց ժողովրդի արդարացի բողոքը: Նա կարծում է, որ ըստ էության ոչինչ չի փոխվել, եւ այդ պարտվողական գիծը շարունակվում է, քանի որ ներկայիս նախագահը բնավ չի անդրադառնում ազատագրված տարածքներին, այլ խոսում է միմիայն Լեռնային Ղարաբաղի մասին:

«Ազատագրված տարածքների պաշտպանություն» հասարակական նախաձեռնության տեսակետով ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման գործընթացի ամենաէական խնդիրն այն է, թե ում են պատկանելու ազատագրված տարածքները, հատկապես Արաքսի ափը: Բոլոր մյուս, այդ թվում կարգավիճակի, հարցերը նրանք կարեւոր չեն համարում:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Խաբեություն աղքատության հաղթահարում անվանմամբ

Սկիզբը էջ 1

Պարզվում է, որ անգամ 2015 թվականին վերոնշյալ սահմանմամբ աղքատությունն ամբողջապես հաղթահարված չի լինելու: Պարզապես ներկայիս 51 տոկոսի փոխարեն 11 տարի հետո աղքատները կկազմեն երկրի բնակչության 20 տոկոսը: Սակայն նույնիսկ այս խոստումը խիստ անհավատալի է թվում, որովհետեւ 2004 թ. համար կանխատեսվող աղքատության 43,7 տոկոս չափի փոխարեն ներկայումս շարունակվում է պահպանվել 51 տոկոսը:

Հաջորդն առաջանում է «որքա՞ն եկամուտ պետք է ունենան մարդիկ 2015 թ.-ին, որպեսզի այլեւս աղքատ չհամարվեն» հարցը: Մի՞թե աղքատության սահմանագիծը մնալու է նույն 12 հազար դրամը: Պարզվում է, որ ո՛չ: Մեր իշխանությունները բավականին «մեծահոգի» են: Աղքատության սահմանագիծը 11 տարի հետո պետք է կազմի ... 16588 դրամ: Այլ կերպ եթե ներկայացնենք, ապա կստացվի, որ ներկայիս 22 դոլարի փոխարեն աղքատության սահմանագիծը կբարձրանա ամբողջ 3 դոլարով, կազմելով 25 դոլար: Այդ ժամանակվա համար կանխատեսվող 622 դրամ 1 դոլարի համար փոխարժեքի դեպքում: Հարկ կա՞ մեկ անգամ եւս նշելու, որ սա ծաղրուծանակ է սեփական ժողովրդի նկատմամբ, այլ ոչ թե լավ կամ վատ ծրագիր:

Շարունակենք դիտարկել ԱՀՌԾ մյուս փաստաթղթերը: Նվազագույն աշխատավարձը նույնպես 11 տարի հետո կկազմի 16588 դրամ: Այնքան, որքան պետք է լինի աղքատության սահմանագիծը այդ ժամանակ: Առիթ ունեցել ենք եւ մեկ անգամ եւս կցանկանայինք հարց ուղղել այս ծրագիրը կազմողներին եւ հաստատողներին՝ իրենք 16588 դրամ քանի՞ րոպեում կամ, ծայրահեղ դեպքում, ժամում են ծախսում: Պատկերացնո՞ւմ են նրանք, թե ինչ է նշանակում այդքան աշխատավարձ կամ եկամուտ ունենալ մեկ ամսվա ընթացքում եւ միաժամանակ չհամարվել աղքատ: Եվ դա ոչ միայն հիմա, այլեւ 2015 թ.-ին: Դատելով նրանց արտաքին տեսքից, չեն պատկերացնում: Չեն պատկերացնում համենայն դեպս իրենց համար, այլապես, չնայած բազում այլ եկամուտներ ունենալուն, բազմապատիկ չէին բարձրացնի սեփական աշխատավարձերը:

Նույնն է պատկերը նաեւ կենսաթոշակների առումով: Ծրագրի ավարտական տարում միջին կենսաթոշակը կանխատեսվում է հասցնել 26,7 հազար դրամի: Տեղեկացնենք, որ առողջապահության նախարարության մասնագետների հաշվարկների համաձայն, աղքատության սահմանագիծը պետք է հենց այդքան կազմեր դեռեւս 1996 թ.: Պարզվում է, որ դրանից շուրջ 20 տարի հետո միայն թշվառ սոցիալական վիճակում գտնվող թոշակառուները, ավելի ճիշտ, նրանք, ովքեր մինչ այդ ողջ կմնան, կարող են հուսալ, որ կստանան այդքան գումար իրենց գոյությունը պահպանելու համար: Համեմատենք սա նախարարի կամ դատավորի 300 հազար դրամ կազմող ներկայիս աշխատավարձի հետ, կտեսնենք, որ ներկայումս գործող եւ 11 տարի հետո նախատեսվող բոլոր աղքատության սահմանագծերը, նվազագույն աշխատավարձերն ու միջին թոշակները իշխանությունների ցինիզմի արդյունքում ստացված թվեր են:

Մի շարք հետաքրքրական ցուցանիշներ են կանխատեսվում համախառն ներքին արդյունքի (ՀՆԱ) առնչությամբ: Սպասվում է, որ 2015 թ.-ին այն պետք է քառապատկվի, կազմելով գրեթե 4 տրիլիոն դրամ: Սակայն պետբյուջեի հարկային եկամուտներն ավելանալու են ընդամենը 4,5 տոկոսով: Գումարային առումով նշենք, որ այս տարվա շուրջ 250 մլրդ դրամի փոխարեն 2015 թ. 22 տոկոս հարկային մուտքերը ՀՆԱ նկատմամբ կկազմեն մոտ 800 մլրդ դրամ: Այսինքն՝ ՀՆԱ-ի աճին համարժեք քառապատկվելու փոխարեն դրանք կավելանան 3-3,5 անգամ: Դա նշանակում է, որ 11 տարի հետո ստվերային շրջանառությունը ոչ միայն չի նվազելու, այլեւ ավելանալու է, իսկ հարկային մուտքերի աճն ակնկալվում է ոչ թե ստվերի, այլ միայն ՀՆԱ աճի արդյունքում:

Մեկ շնչին ընկնող ՀՆԱ ցուցանիշը 2015 թ.-ին Հայաստանում պետք է տարեկան կազմի 2000 դոլար: Համեմատության համար նշենք, որ Արեւելյան Եվրոպայի եւ ԱՊՀ երկրներում այդ ցուցանիշը դեռեւս 1998 թ.-ին կազմել է 2110 դոլար, իսկ զարգացած երկրներում՝ շուրջ 22 հազար դոլար: Հետեւաբար մի քանի տարի հետո միջին եվրոպական ցուցանիշներին հասնելու մասին ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարարի վերջերս արված հավաստիացումներն առնվազն ծիծաղելի են:

Կարծում ենք, վերոշարադրյալը բավարար է հասկանալու համար, որ Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագիր կոչվածը ոչ այլ ինչ է, քան խաբեություն: Այն, փաստորեն չի համապատասխանում իր անվանմանը եւ կոչված չէ լուծելու աղքատության խնդիրը Հայաստանում: Զարմանալի է, որ մեր իշխանությունների նախաձեռնած այս խաբեությանը ֆինանսական աջակցություն են ցուցաբերում այնպիսի հեղինակավոր միջազգային կազմակերպություններ, ինչպիսիք են Համաշխարհային բանկն ու Արժույթի միջազգային հիմնադրամը: Մինչդեռ այդ գումարները հնարավոր կլիներ շատ ավելի նպատակային եւ արդյունավետ օգտագործել:

Ծիրանի այգի ունեցողներին կփոխհատուցվի ոռոգման ջրի գումարը

Այս տարվա աննախադեպ ցրտահարությունների հետեւանքով գյուղացիական տնտեսություններին հասցված վնասը մեղմելու նպատակով կառավարությունը երեկ որոշեց 4536 հա տարածքի վրա ծիրանի այգիներ ունեցող տուժած սեփականատերերին հատկացնել գրեթե 200 մլն դրամ: Այդ մասին հայտնելով, արտադրական ենթակառուցվածքների եւ տարածքային կառավարման փոխնախարար Վաչե Տերտերյանը պարզաբանեց, որ վերոնշյալ գումարը գյուղացիների ծախսած ոռոգման ջրի արժեքն է: Կառավարությունը պահուստային ֆոնդից այն կփոխանցի Ջրային տնտեսության պետական կոմիտեին:

Հունիսի 22-ին Լոռու մարզում տեղի ունեցած կարկտահարության հետեւանքով 5 համայնքների 1200 հա ցանքատարածությունների վրա աշնանացան ցորենը գրեթե ամբողջությամբ ոչնչացել էր: Այդ տնտեսությունների սերմացու տրամադրելու նպատակով գյուղատնտեսության նախարարությանը դարձյալ պահուստային ֆոնդից կառավարությունը երեկվա մեկ այլ որոշմամբ հատկացրել է 41 մլն դրամ:

Փոխնախարարն ընդգծեց, որ այս օգնությունը չի կարող ամբողջապես փոխհատուցել վնասը: Փոխհատուցման մասին հնարավոր կլիներ խոսել, եթե լիներ ապահովագրական համակարգ, որը կգնահատեր կորուստներն ու ռիսկերն այս ոլորտում:

Ա. Մ.

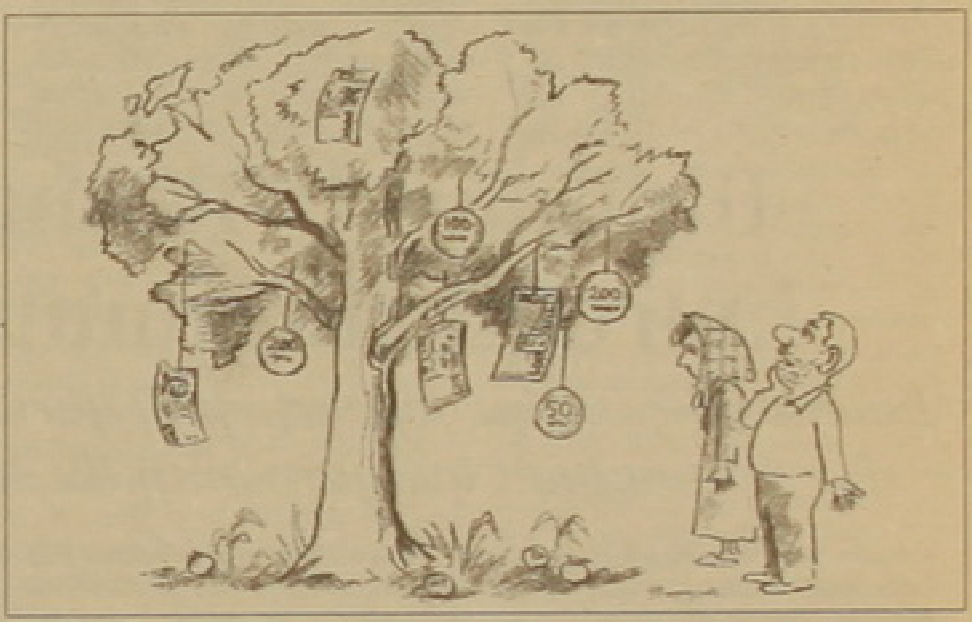

Երաշտ չի լինի, բայց կլինի շոգ

Կառավարությունը երեկ հաստատել է հիդրոօդերեւութաբանության եւ շրջակա միջավայրի մոնիտորինգի ծառայության 2004-2006 թթ. պետական նշանակության աշխատանքների ծրագիրը, որը ներկայացրեց Հիդրոօդերեւութաբանության եւ շրջակա միջավայրի մոնիտորինգի գործակալության պետ Գենադի Կոջոյանը: Նա նշեց, որ ծրագիրը թույլ կտա համակարգել իրենց աշխատանքը եւ տեղյակ լինել առաջիկա երեք տարիների զարգացումներին: Հատկացված է 250 մլն դրամ, որի չնչին մասն է ուղղված զարգացման ծրագրերին:

Պատասխանելով լրագրողների հարցերից մեկին, Գենադի Կոջոյանը հավաստիացրեց, որ այս տարի երաշտ չի լինի: Իսկ ինչ վերաբերում է ամռան եղանակին ընդհանուր առմամբ, ապա, ըստ կանխատեսումների, ջերմաստիճանը կլինի նորմայի սահմաններում: Տեղումները կլինեն փոքր-ինչ շատ, իսկ հուլիս-օգոստոս ամիսները՝ շոգ: Առավելագույն ջերմաստիճանը կլինի 35-40 աստիճանի սահմաններում:

Ա. Մ.

Երրորդ ուժը քաղաքական դաշտում

Դրան հավակնելու մասին հայտարարեց «Աշխատանք, օրենք, միասնություն» կուսակցության ղեկավարը

Կուսակցության քաղաքական խորհուրդն իր գոհունակությունն է հայտնել Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի Ստրասբուրգում ունեցած ելույթի, «վստահ եւ հստակ պատասխանների ու դիրքորոշումների» կապակցությամբ: Սակայն, ի տարբերություն արտաքին քաղաքականության, կուսակցությունը երկրի նախագահի դիրքորոշումը «ոչ այդքան հստակ եւ վճռական» է համարում ներքաղաքական դաշտում: «Դրա հետեւանքով ստեղծվել են կուսակցականացված նախարարություններ, դատարկ դահլիճով Ազգային ժողով, երկրում անհարգալից վերաբերմունք բարձրաստիճան ատյանների եւ ժողովրդի միջեւ», նշվեց «Աշխատանք, օրենք, միասնություն» կուսակցության երեկ արված հայտարարության մեջ: Հայտարարության մեջ նաեւ նշվում է, որ տեղի ունեցող անհիմն բռնությունները, ձերբակալությունները, մարդու իրավունքների ոտնահարումները հուսախաբ են անում առանց այն էլ ծանր սոցիալական վիճակում գտնվող հայ ժողովրդին:

Հայտարարության ընթերցումից հետո կուսակցության ղեկավար Միհրան Մովսիսյանը ավելացրեց, որ կոալիցիոն կառավարության մասին իրենց դժգոհությունը նախագահին հայտնել են դեռեւս 2003 թ.-ի մայիսին: Նա կուսակցությունների կողմից նախարարությունների սեփականաշնորհման օրինակ համարեց կրթության եւ գիտության նախարարությունում տեղի ունեցող իրադարձությունները, որտեղ պաշտոնյան եթե չի անդամակցում այդ կուսակցությանը, ապա մեկուսացվում է աշխատանքից: Միհրան Մովսիսյանը նշեց նաեւ ԱԺ նախագահի կողմից ինքնաթիռը չվերթից հանելու եւ Սոֆիա մեկնելու փաստը, ինչի հետեւանքով Գյումրիից թռչող մարդիկ հայտնվեցին անորոշ վիճակում: Հաջորդը քաղաքաշինության նախարարությունն էր, որտեղ շուրջ երկու ամիս «շվեյցարական քննարկում էր գնում», թե ով պետք է զբաղեցնի այդ թափուր պաշտոնը: Մի խոսքով, «Աշխատանք, օրենք, միասնություն» կուսակցության ղեկավարը նախագահին առաջարկեց ցրել կոալիցիոն կառավարությունը եւ լուծարել Ազգային ժողովը:

Սակայն, թերեւս, ամենակարեւորը երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսում այն էր, որ Միհրան Մովսիսյանը փաստորեն հայտարարեց երրորդ ուժի ստեղծման մասին, ներկաներին հիշեցնելով, որ այդ ուժի ստեղծման հնարավորության վերաբերյալ իրենք առաջին անգամ հայտարարել են դեռեւս ապրիլի 10-ին: Նա առայժմ հրաժարվեց բացահայտել, թե իր ղեկավարած կուսակցությունն ում հետ է հավակնելու զբաղեցնել այդ տեղը քաղաքական դաշտում: Միհրան Մովսիսյանը նաեւ նշեց, որ իրենք մտադիր չեն համագործակցել ընդդիմության հետ եւ մտադիր չեն շողոքորթել կամ գովերգել ոչ ընդդիմությանը, ոչ իշխանություններին:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ակնհայտ է Գերմանիա-Հայաստան հարաբերությունների դինամիկան

Գնահատել է Յոշկա Ֆիշերը, իսկ գերմանացի գործարարներն ընդգծել են՝ մեր տնտեսական կապերը թույլ են, հետեւաբար զարգանալու տեղ ունեն

*«Ազգի» հունիսի 25-ին լույս տեսած «Հայաստանի տնտեսության մեջ ներգրավվելու հետաքրքրություն կա» Բեռլինում կայացած տնտեսական ֆորումի մասին պատմող մեր հրապարակման մեջ մի շատ կարեւոր հատված ինտերնետային կապի վատ որակի պատճառով դուրս էր մնացել: Այն տրամադրությունն էինք հաղորդել, թե հայկական կողմի հնչեցրած բավական լավ ձեւակերպում գտած ելույթներին ի պատասխան գերմանական կողմից ընդհանուր առմամբ քննադատություն չէր եղել: Գերմանական տնտեսության պալատում օրվա ավարտին, հատկապես հարցուպատասխանի ժամանակ կոնկրետ հասցեագրված քննադատության դեֆիցիտ չի եղել: Հնչած քննադատությունն ինքնանպատակ չի եղել, եւ մասնակիցների՝ մասնավորապես միջոցառման մոդերատոր եւ թարգմանիչ դոկտ. Ռաֆֆի Քանդյանի պնդմամբ, առավել ընդգծել է գերմանացիների՝ Հայաստանի հանդեպ ունեցած տնտեսական լուրջ հետաքրքրությունները: Մտաբերելով 2000 թվականին նույն վայրում անցկացված առաջին բիզնես ֆորումը, որը լի էր հոկտեմբերի 27-ից բխող անորոշության, անվստահության մթնոլորտով, եւ համեմատելով գերմանական կողմի 4 տարի առաջ հնչեցրած դժգոհություն-դիտողությունները անցյալ շաբաթ արված հայտարարությունների հետ, կարելի է հուսալ, որ սրան հետեւած ժամանակահատվածում ներդնելու պատրաստակամությունը գերմանական կողմից չի նվազի, հայկական կողմն էլ խոչընդոտներն արագ վերացնելու խոստումները չի հետաձգի: Հունիսի 23-ին կայացած գերմանա-հայկական երկրորդ տնտեսական ֆորումում հնչած հետաքրքրական ձեւակերպումների ու դրանց նշանակության, նաեւ հայ-գերմանական հարաբերությունների նոր փուլի մասին զրուցում ենք **Ռաֆֆի Քանդյանի** եւ Բեռլինում ՀՀ դեսպան **Կարինե Ղազինյանի** հետ:*

– Պարոն Քանդյան, Ձեզ շատ էր դուր եկել փոխարտգործնախարար Շուգարյանի ելույթը: Հայ մասնակիցներից շատերն են հիացած, իսկ գերմանացիների կարծիքին ծանոթացա՞ք:

- Գերմանացի իմ զրուցակիցներն ասացին, որ փայլուն բանավոր ելույթ էր, կառուցողական, շարադրանքով անթերի: Գերմանիայում գնահատվում է այդպիսի ելույթը: Կուզենայի հատկապես ընդգծել, որ շատ կարեւոր էր լսարանը՝ գերմանական մամուլի, տնտեսական ու քաղաքական ոլորտների ներկայացուցիչներ: Պարոն Շուգարյանի հնչեցրած՝ «ԵՄ անդամ կդառնանք այն ժամանակ, երբ կհասնենք եվրոպական ստանդարտներին» ձեւակերպումը թերեւս հակադիր ակնարկ էր պարունակում Թուրքիայի ու Վրաստանի՝ այսօր-վաղը ԵՄ-ին կամ ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու պատրաստակամությանն ուղղված: Ուշագրավ էր նաեւ ԱԳ փոխնախարարի՝ «Հայաստանի շրջափակումը Թուրքիայի կողմից խոչընդոտում է ՆԱՏՕ-ի գործընկերությանը Հարավային Կովկասում» դիտարկումը, այն հանելով հայ-թուրքական նեղ ենթատեքստից եւ դնելով միջազգային ենթատեքստի մեջ, հիմնավորում, որը հատկապես նշանակալից էր արեւմտյան լսարանի համար:

Կուզենայի առանձնացնել նաեւ ՀՀ ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանի, ինչպես նաեւ՝ տրանսպորտային խնդիրների մասին պատմող «Աղավեն» ընկերության տնօրեն Գագիկ Աղաջանյանի զուսպ ու հետաքրքրական ելույթները:

- Գերմանացի հնարավոր ներդնողների քննադատությունը, Ձեր դիտարկմամբ, դրական շեշտադրումներով է աչքի ընկնում: Ասել է թե մոտեցման մեջ փոփոխություն կա, ինչը պայմանավորված է նաեւ միջազգային հեղինակավոր Heritage foundation-ի, Wall Street Journal-ի՝ ԱՊՀ երկրների մեջ Հայաստանի տնտեսությունն ամենաազատամիտն է գնահատականով:

- Այո: Ով հետաքրքրված է, ծանոթ է այս գնահատականին: Անցյալում թվարկում էին՝ այս, այս թերությունները կան, հետեւաբար չենք գա, հիմա 300-ից ավելի գերմանական ընկերություններ ներառող հաստատության՝ Արեւելյան եւ Կենտրոնական Եվրոպայի երկրների միության տնօրենների վարչության անդամ Ուլրիխ Դիիտցը խոսելով հարաբերությունների մասին, ասում է՝ միասին պիտի հաղթահարենք բոլոր խնդիրները: Գերմանական տնտեսության արեւելյան հանձնախմբի կառավարիչ Օլիվեր Վիիկը Հայաստանի տնտեսական մեծ աճի մասին բազմիցս հնչած դիտարկմանն ակնարկեց տնտեսական աճի մեկնակետի մասին՝ շատ ցածր մակարդակից հաջողության հասնելն ավելի հեշտ է: Բայց, անմիջապես հավելեց՝ մակրոտնտեսական տվյալները լավն են: Գերմանացիները բազմիցս նշեցին՝ մեր տնտեսական կապերը թույլ են, հետեւաբար զարգանալու տեղ ունեն: Ասել է թե ի հեճուկս խոչընդոտների, մարդիկ լրջորեն ուզում են ներդրում անել, հիմա վերլուծությունների փուլում են: Իմ կարծիքով, հայկական շուկա մտնելու հավանականությունը մեծ է: Գալով հայկական կողմի՝ խոչընդոտներն արագ վերացնելու խոստումներին, ցանկություն հայտնենք, որ հետեւողականության արդյունքում դրանք իրականություն դառնան:

- Տիկին Ղազինյան, աշխատանքային այցով Գերմանիայում գտնվող Հայաստանի վարչապետ Մարգարյանին ընդունեց ԳԴՀ արտգործնախարար Ֆիշերը: Եթե մտաբերենք, թե երկու ամիս առաջ էր դաշնային արտգործնախարարը հանդիպել նախագահ Քոչարյանին, կարելի՞ է խոսել Հայաստան- Գերմանիա որակական նոր հարաբերությունների մասին, որտեղ խոսակցելու թեմաներից առաջնայինը Հայաստան-Թուրքիա հարաբերություններն են ու ԼՂՀ հիմնահարցը:

- Այս տարի ապրիլին տարածաշրջանային մեծ այցի շրջանակներում Ֆիշերի՝ Երեւան ժամանումը եւ հանդիպումը նախագահ Քոչարյանի հետ, հատկապես կարեւոր դեր խաղացին հայ-գերմանական քաղաքական երկխոսության ակտիվացման գործում, որի սկիզբը դրվել էր անցյալ տարի ՀՀ նախագահի, ապա՝ ՀՀ արտգործնախարարի Գերմանիա այցերով: ԳԴՀ արտգործնախարարի խոսքերով՝ ակնհայտ է երկկողմ հարաբերությունների զարգացման դինամիկան: ՀՀ վարչապետի հետ հանդիպման սկզբում Ֆիշերը հիշեց ՀՀ նախագահի հետ իր ունեցած կառուցողական զրույցը եւ հայ-գերմանական հարաբերությունների զարգացման տրամաբանական շարունակություն համարեց տնտեսական կապերի աշխուժացման ակնկալիքներով Բեռլին ժամանած հայկական բարձր պատվիրակության հետ իր հանդիպումը: Գերմանական քաղաքական վերնախավի հետ անմիջական շփումներն ակնհայտ են դարձնում, որ Գերմանիան տարածաշրջանում Հայաստանին հուսալի եւ կարեւոր գործընկեր է համարում, գնահատում Հայաստանի կարծիքը՝ Հարավային Կովկասի գործընթացների եւ զարգացման հեռանկարների վերաբերյալ: Ակնհայտ է, որ գերմանական քաղաքական գործիչները կարեւորում են մեր տարածաշրջանում կայունության եւ համագործակցության գործընթացները, տարածաշրջան, որն ավելի ու ավելի կարեւոր է դառնում Եվրոպայի համար, դիտարկվում որպես ռազմավարական կամուրջ: ԳԴՀ ջանքերը՝ տարածաշրջանն ավելի լայն համագործակցության մեջ ներգրավելու համար, գնահատելի են: Նկատի առնելով Գերմանիայի կշիռը Եվրամիությունում, պետք է նշել, որ այս երկիրն ի զորու է ավելի մեծ դեր կատարել մեր տարածաշրջանում՝ սատարելու համագործակցության մեծ ներուժը, դրանով իսկ նպաստելով տարածաշրջանում առկա հակամարտությունների կարգավորմանը, ինչպես նաեւ Հարավային Կովկասը եվրոպական կառույցներին մերձեցնելուն, Եվրամիության ծրագրերի մեջ ընդգրկելուն: Դիտարկելով մեր տարածաշրջանը որպես մեկ աշխարհաքաղաքական միավոր, գերմանական քաղաքական շրջաններին միշտ էլ ավելի շատ հետաքրքրել եւ հետաքրքրում է հարցերի քննարկման հետեւյալ շրջանակը. Ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման զարգացումներն ու հեռանկարները, Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները, Հայաստան-Եվրոպա համագործակցությունը, որոնք էլ ՀՀ վարչապետի հետ Ֆիշերի հանդիպման ժամանակ հիմնական քննարկման առարկա դարձան:

- Եվրոպայում գործող ՀՀ դեսպանությունները որքանո՞վ են մասնակցում փոխարտգործնախարար Շուգարյանի ակնարկած եվրոպական ստանդարտները մեր երկիր ներմուծելու գործընթացին:

- ՀՀ դեսպանությունները բոլորն էլ առաջնորդվում են նույն ընդհանուր քաղաքական ուղղություններով. բոլորիս աշխատանքի նպատակն է ծառայել մեկ ընդհանուր գաղափարի՝ մեր հայրենիքի բարօրությանն ու բարգավաճմանը: Մեր որդեգրած եվրոպական քաղաքականությունն իրականացնելը եւ եվրոպական չափանիշները մեր երկիր ներմուծելը բոլորիս գործն է:

- Գերմանական արդյունաբերության արեւելյան հանձնաժողովի նախագահ դոկտոր Մանգոլդի հետ հանդիպման ժամանակ հստակեցվել են տնտեսական համագործակցության գլխավոր ուղղությունները՝ քիմիա, բիոտեխնոլոգիաներ, ճշգրիտ սարքավորումներ, հիդրոէլեկտրակայանների կառուցում եւ վերակառուցում: Որքան մեզ է հայտնի, մինչեւ հիմա գերմանական կողմից նման լուրջ հետաքրքրություն չի եղել: Սա քաղաքական երկխոսության ակտիվացմանը համարժեք քա՞յլ պիտի համարել, թե՞ ...

- Քաղաքական երկխոսության բարձր մակարդակը, իմ համոզմամբ, ինքնանպատակ չէ: Բարձր մակարդակի փոխայցելությունները նպաստում են գործարար շրջանների հետաքրքրության առաջացմանը, անմիջական կապեր ստեղծելուն, ներդրումներ գրավելուն: Հունիսի 23-ին Բեռլինում կայացած տնտեսական ֆորումի նախապատրաստման աշխատանքների ժամանակ իզուր չէր, որ գերմանական գործարար շրջանները բարեկամաբար ինձ հուշում էին, թե ինչքան բարձր ներկայացուցչական մակարդակ ունենա պատվիրակությունը, այնքան ավելի գերմանական կողմի հետաքրքրությունը միջոցառման նկատմամբ մեծ կլինի: Գերմանիայի տնտեսության արեւելյան հանձնաժողովը լուրջ կառույց է, որը զբաղվում է Արեւելյան Եվրոպայի, Ռուսաստանի եւ նախկին Խորհրդային Միության երկրների հետ տնտեսական կապեր եւ փոխշահավետ համագործակցություն հաստատելով: Այս կառույցի աջակցությամբ էր նաեւ տեղի ունեցել ՀՀ նախագահի գործնական հանդիպումը գերմանական խոշոր գործարար շրջանների հետ՝ իր անցյալ տարվա հունվարյան այցի ժամանակ: Հայաստանի վարչապետի հետ ունեցած հանդիպմանը Արեւելյան հանձնաժողովի նախագահն առաջարկեց հետեւողական լինել եւ արդեն ներկայացված համագործակցության առաջարկների հետագա զարգացման մասին միմյանց տեղյակ պահել պաշտոնական նամակագրությամբ, հարկ եղած դեպքում նպաստել խոչընդոտների վերացմանը: Ավելորդ է նշել, որ Բեռլինում ՀՀ դեսպանությունը նույնպես կանի հնարավորը՝ բիզնես-ֆորումի շրջանակներում ձեռք բերված պայմանավորվածություններն իրականացնելու եւ կյանքի կոչելու համար:

- Հայկական կողմն ինչպե՞ս գնահատեց բիզնես ֆորումը:

- Ինձ հասած տեղեկությունների եւ արձագանքների համաձայն՝ դրական: Համենայն դեպս երկուստեք հետաքրքրությունն առկա էր: Կուզենայի հուսալ, որ այն իր շարունակությունն ու բարեհաջող զարգացումը կունենա:

ՌՈՒՄԻԿ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ,
Գերմանիա

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ IREX-ԻՆ

Հակահայ հիստերիայի առթիվ

Խիստ հետեւողական գտնվելով, Ամերիկայից «Ֆայ բետա կապա» միջազգային պատվո ընկերակցության «Սիգմա ֆայ» մասնաճյուղի փոխնախագահ Սիմոն Մաղաքյանը (տե՛ս «Ազգի» հունիսի 15-ի համարը) շարունակում է հետամտել ադրբեջանցիների հակահայ հիստերիայի դրսեւորումներն օտար երկրների համալսարաններում: Նա բաց նամակ է հղել Միջազգային հետազոտությունների եւ ուսանողների փոխանակման վարչությանը (IREX) տեղեկացնելու ապրիլի 24-ի առթիվ ԱՊՀ-ից ԱՄՆ-ում սովորող երիտասարդների ստացած անարգական նամակների մասին:

Մինեսոտա նահանգում սովորող Իրինա Գուբարեւան (Ռուսաստանի Կազան քաղաքից), Միսսուրիում սովորող ազգությամբ ռուս Իվան Սամսոնովը (Ադրբեջանից), մեկ այլ ռուս աղջիկ՝ Աննա Պոտալյակը (ՌԴ-ից) եւ Մերի Պողոսյանը (Հայաստանից) ապրիլի 24-ի զոհերի հիշատակին նվիրված նամակներ էին տեղադրել ուսանողների քննարկումներին հատկացված օնլայն էջում: Որպես պատասխան նրանք ադրբեջանցի ուսանողներից ստացան խիստ անարգական եւ սպառնալից նամակներ: Ադրբեջանցիների գլխավոր «թիրախն» էին դարձել Իրինան եւ Աննան: Աննան կարեւորություն չէր տվել եւ ջնջել էր պատասխան նամակն իր սայթից: Իրինան, սակայն, պահպանել էր: Խիստ անարգական լինելու հետեւանքով հնարավոր չէ մեջբերել այն, սակայն հատկանշական է հետեւյալ տողը. «Կգա ժամանակ, ես կսպանեմ ձեզ բոլորիդ»: Գրողը Հուսեյն Իսմայիլովն է: Իրինան շատ քաղաքավարի պատասխան է գրել՝ բացատրելով, որ իր նամակում ադրբեջանցիների կամ Ադրբեջանի մասին ոչինչ չէր գրել:

«Այդքան քաղաքավարի մի եղիր, հիմար, փոքրագլուխ, այլանդակ ռուս: Կուզեի քեզ հետ քննարկել այս հարցը եւ ցույց տալ թուրք ժողովրդի հզորությունը փոքրիկ... Բերանդ փակի՛ր, տկարամիտ», պատասխանել էր Իսմայիլովը:

Համալսարանների ուսանողների փոխանակման բաժինը տեղյակ է եղել այս նամակագրությանը, սակայն, միջոցներ ձեռք առնելու եւ ատելությամբ առլեցուն նամակների առաքումը կասեցնելու փոխարեն «ներողություն» է խնդրել ադրբեջանցիներից Ապրիլի 24-ը նշելու համար:

Սիմոն Մաղաքյանը բաց նամակ հղելով IREX-ին պարտավորեցնում է.

1. Բացատրություն պահանջել ուսանողների փոխանակման բաժնի պատասխանատու Այմի Սանտիմորից՝ Իսմայիլովի նամակին պատշաճորեն չարձագանքելու համար:
2. Պաշտոնապես երաշխավորել ռուս եւ հայ ուսանողների ֆիզիկական եւ հոգեբանական անվտանգությունը, որոնք առաջիկա ուսումնական տարում սովորելու են գնալու «Փոխանակման ծրագրի» շրջանակներում:
3. Հուսեյն Իսմայիլովին հոգեբուժական քննության ենթարկել՝ վստահ լինելու համար, թե կարո՞ղ է արդյոք ուսումը շարունակել այդ ծրագրում:
4. Ստիպել Հուսեյն Իսմայիլովին ներողություն խնդրել Իրինայից, մյուս ռուս ուսանողներից եւ առհասարակ ամբողջ ռուս ժողովրդից:
5. Ներողություն խնդրել Իրինա Գուբարեւայից, մյուս ռուս եւ հայ ուսանողներից՝ Հուսեյն Իսմայիլովի նամակին պատշաճ պատասխան չտալու եւ նման ատելությամբ լի նամակների առաքումը ժամանակին չկասեցնելու համար:

Սիմոն Մաղաքյանը IREX-ին զգուշացնում է, որ նամակի պատճեններն ուղարկել է տարբեր դեսպանատներ, լրատվական գործակալություններ եւ հասարակական կազմակերպություններ. «Հայերի հանդեպ թուրք-ադրբեջանական ատելությունը վերածվել է ընդհանրապես քրիստոնյաների հանդեպ ատելության, մի բան, որ մենք չպետք է հանդուրժենք 21-րդ դարում: Ատելության եւ անպատժելիության մթնոլորտում չպետք է ապրենք», եզրակացնում է նա՝ հույս հայտնելով, որ IREX-ի ղեկավարությունը մինչեւ հուլիսի 20-ը գործնական քայլեր կձեռնարկի, այլապես, գրում է նա, «ես պետք է մտածեմ, որ IREX-ը չի մտահոգվում իր հովանավորությամբ Մ. Նահանգներում սովորող ուսանողների անվտանգության եւ արժանապատվության հարցերով»:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ-իրանական հարաբերություններ

Փոխադարձ, բայց անհավասար աշխատություն

Օրերս «Զանգակ-97» հրատարակչությունը լույս է ընծայել ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆ. Նիկոլայ Հովհաննիսյանի «Իրան. Այաթոլլահ Խոմեյնիի դարաշրջանը» աշխատությունը: Այն խմբագրել է ինստիտուտի աշխատակից, պատմագիտության դոկտոր, պրոֆ., Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում ՀՀ առաջին դիվանագիտական ներկայացուցիչ (սկզբում՝ ժամանակավոր հավատարմատար, ապա՝ դեսպան) Վահան Բայբուրդյանը: Տպագրվել է ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ, ինստիտուտի վերջին տարիների մշտական բարերար «Արմեն եւ Բերսաբե Ձերեջյան» հիմնադրամի հովանավորությամբ:

A-5 չափսի, 112 էջանոց այս մենագրությունը, փաստորեն, 1990-ական թվականներին հեղինակի՝ մամուլում լույս տեսած հոդվածների ու մենագրությունների՝ սույն թեմային առնչվող հատվածների ժողովածու է, որոնց նա ավելացրել է պատմական հույժ կարեւոր սկզբնաղբյուրի արժեք ունեցող «Մուսէ» հուշագրությունը (էջ 5–21): Այստեղ նոր մանրամասնություններ են տրվել հեղինակի՝ 1979 թ. սկզբին Բեյրութում իմամ Խոմեյնու անձնական ներկայացուցիչների հետ հանդիպումների մասին: Լիբանանահայության վիճակը տեղում ուսումնասիրելու առաքելությամբ Խ. Հայաստանի ղեկավարության կողմից Բեյրութ գործուղված պատվիրակության կազմում հեղինակը, խորհրդային դեսպանատան խորհրդականով եւ ԽՍՀՄ բարձրագույն ղեկավարության հանձնարարությամբ, իրենից անկախ վարում է հույժ կարեւոր բանակցություններ Խոմեյնու ներկայացուցիչներ Հուսեյն Հուսեյնիի (շիական «Ամալ» ռազմաքաղաքական կազմակերպության ղեկավար, ապա Լիբանանի խորհրդարանի նախագահ) եւ Մոստաֆա Չամրանի (հետագայում՝ ԻԻՀ պաշտպանության նախարար, հեղափոխության պաշտպանության խորհրդի նախագահ) հետ: Այս միջնորդների բանակցությունների արդյունքում ԽՍՀՄ ղեկավարությունն ու աքսորավայր Փարիզից Թեհրան վերադառնալու պատրաստվող Այաթոլլահ Խոմեյնին հանգում են հետեւյալ համաձայնության. իսլամական Իրանը պարտավորվում է փակել Իրանի ամերիկյան ռազմական բազաները եւ այսուհետեւ գործիք չդառնալ ԽՍՀՄ-ի դեմ ամերիկյան պայքարում, իսկ ԽՍՀՄ-ը պարտավորվում է չմիջամտել ԻԻՀ ներքին գործերին եւ պաշտպանել ԻԻՀ-ին՝ ամերիկյան հավանական ռազմական ներխուժման դեմ, ի հարկին «ԱՄՆ-ին ռազմական հարված հասցնելով, այսինքն՝ ԱՄՆ-ի դեմ պատերազմ սկսելով» (էջ 18): Կարեւոր են նաեւ հեղինակի ինքնակամ մյուս նախաձեռնությունները՝ ապահովել Խոմեյնու կողմից ապահովության երաշխիքներ իր աղագայով մտահոգ իրանահայության համար, նաեւ ապահովել իսլամական հեղափոխության հաղթանակից հետո էլ իրանական գազի առաքումը Խ. Հայաստան:

Գրքույկում տեղ են գտել նաեւ կարեւոր տեղեկություններ ու վերլուծություններ քաղաքացիական պատերազմի էպիկենտրոնում հայտնված լիբանանահայության եւ հայ-իրանական հարաբերությունների մասին:

Հեղինակը նախընտրել է նույնությամբ, բնագրային լեզվով (հայերեն, ռուսերեն կամ անգլերեն) վերահրատարակել իր հոդվածները: Այս պատճառով էլ որոշ նյութեր այս հրապարակումներում կրկնվում են: Այդուհանդերձ, աշխատությունն ընթերցվում է չափազանց մեծ հետաքրքրությամբ եւ կարեւոր աղբյուր է (հաճախ՝ նաեւ սկզբնաղբյուր) հիշյալ թեմաներով ուսումնասիրություններ կատարողների համար:

ԳԵՂԱՄ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԵՄ նոր նախագահ Հոլանդիայի գլխավոր հոգսը Թուրքիան է

Հուլիսի 1-ից 6 ամսով Եվրոմիությունում նախագահում է Հոլանդիան, որն արդեն ուրվագծել է իր անելիքները: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Հոլանդիայի արտգործնախարար Բեռնարդ Բոտը որոշակիորեն արտահայտվել է Եվրոմիությանն անդամակցելու շուրջը դեկտեմբերին Թուրքիայի հետ բանակցություններ սկսելու օգտին: Բոտի խոսքերով, դեկտեմբերին ԵՄ պետությունների ղեկավարները Թուրքիայի վերաբերյալ որոշում պետք է ընդունեն «անաչառ, անկախ եւ թափանցիկ կերպով»:

Եթե Թուրքիայի անդամակցության շուրջը դեկտեմբերին բանակցություններ չսկսվեն էլ, դարձյալ այդ երկիրը Հոլանդիայից դժգոհելու պատճառ չի ունենա, քանզի Հոլանդիայի նախագահության առաջին իսկ օրը վարչապետ Յան Պետեր Բալկենենդեն շեշտեց անդամակցության բանակցությունների անհրաժեշտությունը: Բանակցությունները պետք է սկսվեն հոկտեմբերին Եվրոհանձնաժողովի ներկայացնելիք զեկուցագրի հիման վրա, որտեղ հատկապես կարեւորվելու է Թուրքիայում մարդու իրավունքների վիճակը:

«Թուրքիայի իսլամական երկիր լինելը չպետք է պատճառ դառնա նրա անդամակցությանը դեմ քվեարկելու համար», հայտարարեց Բալկենենդեն, հիշեցնելով, որ կրոնական ազատությունը ԵՄ կարեւոր չափանիշներից մեկն է: Վարչապետը դեմ արտահայտվեց ԵՄ եւ Անկարայի «արտոնյալ գործընկերության» հասկացմանը, որը մասնավորապես ֆրանսիացի պահպանողականների եւ գերմանացի քրիստոնեա-դեմոկրատների առաջարկությունն է: Բալկենենդեի խոսքերով, Հելսինկիի 1999 թ. եւ Կոպենհագենի 2002 թ. գագաթաժողովներն ընդունել են, որ Թուրքիան վաղ թե ուշ դառնալու է Եվրոմիության անդամ: Ուստի այլընտրանքային առաջարկներ չպետք է լինեն:

Գ. Ք.

Զարքաուիի գլուխը գնահատվում է արդեն 25 մլն դոլար

ԱՄՆ իշխանություններն երկուսուկես անգամ ավելացրել են «Ալ Ղաիդայի» իրաքյան մասնաճյուղի առաջնորդ Աբու Մուսաբ ալ Զարքաուիի գլխի դիմաց իրենց խոստացած պարգեւավճարը, 10 միլիոնից հասցնելով 25 մլն դոլարի: Ժամանակին ամերիկացիներն հենց այդքան էին խոստացել Սադդամ Հուսեյնի տեղը հայտնողին: Այժմ Զարքաուին իր կարեւորությամբ զիջում է միայն «Ալ Ղաիդայի» առաջնորդ Ուսամա բեն Լադենին, որի ձերբակալմանը նպաստողը կարող է ստանալ 50 մլն դոլար:

Ֆրանսպրեսը նշում է, որ պարգեւավճարի ավելացման փաստը հաստատել է պետքարտուղար Քոլին Փաուելը: Պետդեպարտամենտի տարածած հայտարարության մեջ ընդգծվում է, որ Աբու Մուսաբ ալ Զարքաուին «վաղուց սերտ կապեր ունի «Ալ Ղաիդայի» գերագույն ղեկավարության հետ, Իրաքում վերջին ամիսներին իրականացրել է բազմաթիվ ահաբեկչություններ, ներառյալ ԱՄՆ քաղաքացի Նիկ Բերգի բարբարոսական սպանությունը»:

Ամերիկյան զորքերի հրամանատարությունը Զարքաուիին մեղավոր է համարում օկուպացիոն զորքերի վրա կատարված առնվազն 25 հարձակումների եւ ահաբեկչությունների, այդ թվում մարտի 2-ին Բաղդադում եւ Քերբելայում տեղի ունեցած պայթյունների համար: Միայն այդ պայթյուններից զոհվել է 170 մարդ:

Երեկ առավոտյան ամերիկյան օդուժը Ֆալուջա քաղաքում հրթիռահարվածներ է հասցրել այն շենքին, որտեղ պետք է որ գտնվելիս լիներ Զարքաուին: Շենքը լրիվին ավերվել է, բայց Զարքաուին ըստ երեւույթին այնտեղ չի եղել: CNN հեռուստաընկերության տվյալներով, օդուժի գրոհից սպանվել են 20-25 գրոհայիններ: Իրաքյան աղբյուրները նշում են, որ անցյալում Ֆալուջայի ռմբակոծությունների ընթացքում բոլոր զոհերը եղել են խաղաղ բնակիչներ եւ ոչ թե «Ալ Ղաիդայի» մարտիկներ:

Հունիսի 28-ին ամերիկյան մի շարք լրատվամիջոցներ հաղորդել էին, թե Զարքաուին ձերբակալվել է Հիլլա քաղաքի մոտ (Բաղդադից 100 կմ հեռու): Մինչ այդ հատուկ ծառայությունների գործակալները 3 օր հետեւել էին նրան: Բայց հաջորդ օրն ամերիկյան հրամանատարությունը հերքել էր ձերբակալման լուրը: Կոալիցիոն ուժերի հրամանատարի տեղակալ, գեներալ Մարկ Կիմիտը հայտարարել էր, որ «այդ հաղորդումները չեն համապատասխանում իրականությանը»:

Բաղդադում զոհվել է բարձրաստիճան պաշտոնյա

Երեկ Բաղդադում որոտացել են մի շարք պայթյուններ: Ալ Քադիսիայի շրջանում տեղի ունեցած առաջին պայթյունի ժամանակ վեր բարձրանալով այրվել է պայթուցիկով լցված ավտոմեքենա: Ապա Ան Նուր հրապարակում պայթել է մեկ ուրիշ ավտոմեքենա: «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերությունը հաղորդում է, որ երրորդ պայթյունից 3 մարդ է զոհվել: Ալ Յարմուկ թաղամասում պայթուցիկ սարքը գործի է դրվել ֆինանսների նախարարության բարձրաստիճան պաշտոնյա Իհսան Քարիմ Ղանեմի շախմբի անցման պահին: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ պաշտոնյայի վարորդը եւ թիկնապահը զոհվել են տեղում, իսկ ինքը ծանր վիրավորվել է: Ավելի ուշ ոստիկանության ներկայացուցիչը հայտնել է, որ պաշտոնյան եւս մահացել է: Իշխանափոխությունից հետո սա առաջին ահաբեկչությունն է Իրաքի գործադիր իշխանության ներկայացուցիչների դեմ:

Իրաքում ամերիկացի զոհերի թիվը հասել է 853-ի

Պենտագոնի տվյալներով, 2003 թ. մարտի 20-ից մինչ օրս Իրաքում զոհված ամերիկացի զինծառայողների թիվը հասնում է 853-ի: Նրանցից 632-ը սպանվել են մարտերի ընթացքում, մյուսները զոհվել են դժբախտ պատահարներից: Վիրավորվել են 5400 ամերիկացի զինծառայողներ: Ինչ վերաբերում է օկուպացիոն ուժերի մասնակից մյուս երկրներին, Մեծ Բրիտանիան կորցրել է 59, Իտալիան՝ 18, Իսպանիան՝ 8, Բուլղարիան՝ 6, Լեհաստանը՝ 6, Ուկրաինան՝ 4, Սլովակիան՝ 3, Թաիլանդը՝ 2, Հոլանդիան, Հունգարիան, Լատվիան, Էստոնիան եւ Սալվադորը՝ մեկական զինծառայող: Միաժամանակ «Նոր Անգլիայի բժշկական հանդեսը» տեղեկացնում է, որ Իրաքից վերադարձող ամերիկացի զինծառայողների 16-17 տոկոսը հոգեկան խանգարումներ ունի, տառապում է խոր ընկճվածությունից, տագնապի զգացումից եւ սթրեսներից:

Ֆրանսիան պահանջում է վերացնել Արաֆաթի շրջափակումը

Ֆրանսիայի արտգործնախարար Միշել Բառնիեն Իսրայելի կառավարությունից պահանջել է վերջ դնել Պաղեստինյան ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթի շրջափակմանը, որը Ռամալլայի իր նստավայրից չի կարողանում դուրս գալ 2001 թվականից: Բառնիեն հայտարարել է, որ Ռամալլայում Արաֆաթի կեցության պայմանները չեն համապատասխանում Պաղեստինյան ինքնավարության օրինական նախագահի կարգավիճակին:

BBC-ն հաղորդում է, որ վերջին մեկ տարվա ընթացքում Արաֆաթն առաջին անգամ կարողացել է հանդիպում ունենալ բարձրաստիճան դիվանագետի՝ Ֆրանսիայի արտգործնախարարի հետ: Մեկնաբանելով հանդիպումը եւ բանակցությունները, Իսրայելի արտգործնախարարությունը հայտարարել է, թե Արաֆաթն առաջվա պես խոչընդոտում է Մերձավոր Արեւելքի խնդրի խաղաղ կարգավորմանը:

Բառնիեն նաեւ արտահայտվել է Գազայում եվրոպական երկրների մասնակցությամբ միջազգային ներկայացուցչություն բացելու օգտին: Նրա խոսքերով, դիտորդները պետք է աշխատանք սկսեն Պաղեստինից Իսրայելի միակողմանի սահմանազատման ծրագրի իրագործումից անմիջապես հետո:

Բացի դրանից, Բառնիեն Իսրայելից պահանջել է դադարեցնել պաշտպանական պատի կառուցումը եւ վերջ դնել պաղեստինցի ահաբեկիչների տների ոչնչացմանը:

Ավելի վաղ՝ երեքշաբթի օրը Արաֆաթին ազատություն տալու պահանջով հանդես էր եկել Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը: «Արաֆաթը միակ ղեկավարն է, որն ընդունակ է հասնելու փոխզիջման», հայտարարել է Շիրակը ՆԱՏՕ-ի ստամբուլյան գագաթաժողովում:

ԲԱՔՈՒ-ՋԵՅՀԱՆ

«Խիստ արատավոր մի ծրագիր»

«Միջավայրի պահպանության խմբավորումները վերջին երկու տարիներին մտահոգություն էին հայտնում խողովակաշարի նախագծի վերաբերյալ: Բայց խնդիրները, որոնց առնչվում ենք, շատ ավելի լուրջ են, քան մենք ակնկալում էինք: Սա խիստ արատավոր մի ծրագիր է: Բանկերը, որոնք զգուշացումներն անտեսելով, այնուամենայնիվ, վարկավորեցին ծրագիրը, այժմ չափազանց լուրջ հարցերի պատասխան տալու հրամայականի առաջ են կանգնած», ասել է «Պլատֆորմ» խմբի անդամներից Գրեգ Մութիթը: «Պլատֆորմը» բնապահպանական հարցերի մտահոգությամբ «Ինդիփենդենս» անգլիական հայտնի թերթի խմբագրությանը դիմած չորս խմբավորումներից մեկն է: «Նրանք գտնում են, որ կառուցվող խողովակաշարը բոլորովին չի համապատասխանում միջազգային չափանիշներին, օգտագործվում են ոչ ճշգրիտ տվյալներ, կառուցումը կատարվում է նախքան տեղանքի մանրակրկիտ ուսումնասիրությունը եւ խողովակաշարերը տեղադրվում են առանց համապատասխան ստուգումների:

Ծրագրին ընդդիմացող խմբակցություններից են նաեւ «Երկրի ընկերներ»՝ բնապահպանական եւ «ՔՂԼՊ»՝ մարդու իրավունքների քրդական ծրագիր կազմակերպությունները, որոնց բողոքների հիման վրա «Բրիտիշ փեթրոլիումը», ըստ «Ինդեփենդենտի» հունիսի 26-ի լրատվության, արդեն անցյալ տարվա վերջին կազմավորել էր անկախ դիտորդների «Կասպիական զարգացման խորհրդատու մարմինը», որի մեջ ընդգրկվել էին «Սմիթ Քլայն Բիչամ» ընկերության նախկին ղեկավար Յան Լեսլին եւ Մ. Նահանգների գանձարանի նախկին փոխքարտուղար Ստյուարտ Էյզենստատը: Նրանց զեկուցագրում մտահոգություն էր արտահայտվում հատկապես թուրքական մասի կառուցումը իրականացնող «Բոթաս» ընկերության հանդեպ, որն իր «բնապահպանական եւ սոցիալ պարտավորությունները կատարելու թույլ (բայց զարգացող) համբավի» հետեւանքով չի կարող ապահովել առողջապահության եւ անվտանգության խնդիրների բավարար մակարդակ: Զեկուցագիրը «Բրիտիշ փեթրոլիումին» խորհուրդ էր տալիս «օգտագործել իր բոլոր լծակները, ընդհուպ պայմանագրով նախատեսված աշխատանքների կասեցումը՝ վստահ լինելու համար, որ «Բոթասն» իր ստանձնած պարտավորությունները պատշաճ մակարդակով կկատարի»: Մտահոգությունների «աշխարհագրությունը», բացի Թուրքիայից, ներառել է նաեւ Ադրբեջանին եւ Վրաստանին, որոնք, ինչպես եւ Թուրքիան, վերջերս «ականատես են լինում ներքին եւ արտաքին հակամարտությունների»՝ վնաս հասցնելով մարդու իրավունքների պաշտպանության գործին:

Կառուցվող խողովակաշարի վնասը շատ ավելի մեծ է լինելու, քան պատկերացնում ենք, գրում է թերթը՝ բերելով Կասպից ծովի աղտոտման, թառափի նվազման, Վրաստանում խիտ անտառների եւ արգելոցների վերացման օրինակները:

«Թուրքիայի շինարարական հատվածում են գտնվում ավելի քան 500 յուրահատուկ բույսեր, իսկ ընդամենը 250 մետր այն կողմ՝ երկրի վտանգված ողնաշարավորների մեկ երրորդը», գրում է թերթը: Նույնիսկ «Միջազգային ներում» կազմակերպությունը միջամտելով խնդրին նշել է, որ «Բրիտիշ փեթրոլիումը» աննախադեպ պայմանագիր է ստորագրել Թուրքիայի կառավարության հետ, որը տեղացի բանվորներին զրկելու է իրենց քաղաքացիական իրավունքներից՝ այն էլ այն դեպքում, երբ ամեն ինչ ընթանա ըստ ծրագրվածի: Իսկ եթե որեւէ բան սխալ ընթանա, ասենք, երկրաշարժ տեղի ունենա, որը բացառված չէ, ապա հետեւանքներն առավել սահմռկեցուցիչ կլինեն:

Համաշխարհային բանկը, Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկը, Բրիտանիայի «Էքսպորտ կրեդիտ գարանթի դեպարտամենտը» եւ ՀԲ-ի միջազգային ֆինանսական ընկերությունը հսկայական միջոցներ են ներդրել մեծ ծավալի «գնահատման» աշխատանքներ կատարելուց հետո: Արդյոք այդ գնահատականներում ամեն ինչ ճի՞շտ է ներկայացվել:

Մշակույթ

«Արամ Խաչատրյան» մեծ համերգասրահում Հայաստանում առաջին անգամ ելույթ ունեցավ նշանավոր «Քրոնոս» լարային քառյակը (Սան Ֆրանցիսկո): «21-րդ դարի հեռանկարներ» միջազգային երաժշտական փառատոնի շրջանակներում կազմակերպված այցելությունը կայացավ Հայկական տեղեկատվական երաժշտական կենտրոնի (ղեկավար՝ կոմպոզիտոր Ստեփան Ռոստոմյան) նախաձեռնությամբ, Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանության, «Ավստրիական ավիաուղիների» եւ մի շարք այլ կազմակերպությունների հովանավորությամբ:

Հին հունական աստված Քրոնոսի՝ Ուրանոսի (Երկնքի) եւ Գեայի (Երկրի) կրտսեր որդու անունն ընտրելով՝ ջութակահար Դեյվիդ Հարինգտոնը 1973 թ. ստեղծեց իր ոճական ուղղվածությամբ յուրօրինակ կոլեկտիվ: Դրա խնդիրը դարձավ ավանգարդային ստեղծագործությունների կատարումը, որոնք հիմնված են բացառապես նորարարական, փորձարարական երաժշտական գաղափարների վրա, իսկ վերջիններս էլ ծնունդ են արդի տեխնոլոգիայի կամ ավանդույթի հանդեպ արմատական վերաբերմունքի:

«Քրոնոս» քառյակի կազմում վերջին տասնամյակներին վիրտուոզ Դեյվիդ Հարինգտոնի կողքին հանդես են գալիս նրան արժանի Ջոն Շերբան (2-րդ ջութակ), Հենկ Դաթը (ալտ) եւ Ջենիֆեր Քալպը (թավջութակ): Քառյակի գեղագիտական-փիլիսոփայական հավատամքը եզակի երեւույթ է դարձել երաժշտական աշխարհում: Ու թեեւ կարգով ու բարձր պրոֆեսիոնալիզմով «Քրոնոս» քառյակին չեն զիջում ժամանակակից երաժշտության հիանալի մեկնաբաններ անգլիական «Արդիտի» քառյակը եւ գերմանական «Քայիրոս» քառյակը, ամերիկյան խումբը պահպանում է իր անկրկնելի արտիստական նկարագիրը:

Այդ քառյակի բնութագրին անհրաժեշտ է ավելացնել եւս մեկ կարեւոր գիծ՝ ակադեմիական արվեստը ջազ-ռոք մշակույթի արվեստին միավորելու ցանկությունը: Որպես 20-րդ դարի ամբողջ ընթացքում զարգացող միտում, այն անհատական ոճ է ստացել հենց «Քրոնոս» քառյակի շնորհիվ: Ավելին, այսօր շոու-բիզնեսի աշխարհում հայտնի դարձած դասական կամ բանահյուսական ստեղծագործությունների ազատ իմպրովիզացման եւ էլեկտրաակուստիկական մշակման երաժշտական շատ երեւույթներ իրենց տարածման համար զգալի չափով պարտական են «Քրոնոս» քառյակի միջազգային գործունեությանը:

Ասես իր անվանը հետեւելով, համույթը ձգտում է մեկ ամբողջության մեջ միավորել ժամանակակից մարդու ժառանգությունը: Տարբեր երկրների կոմպոզիտորներն իրենց անկրկնելի էթնիկական ձայնությամբ եւ անհատական գեղարվեստական սկզբունքներով հատկապես հետաքրքրում են «Քրոնոս» քառյակին: Նրա ամբողջ փորձարարական էությունը, որտեղ ավանդական հնչողությունը գոյակցում է մեխանիկական ձայնագրման եւ ձայնի էլեկտրաակուստիկական փոխակերպման հետ, ստեղծում է արդի սոնորիստական տարածքի նոր կարգավիճակ, որն արտացոլում է տարբեր ազգությունների կոմպոզիտորների ստեղծագործական երեւակայությունը:

Երեւանյան համերգում հավաքված էր նման մտածողության մի քանի նմուշ: Դրանք են Մայքլ Գորդոնի (Նիկարագուա), Գետաչեւ Մեկուրիայի (Եթովպիա), Ս. Պրուսմանի կողմից լարային քառյակի համար մշակված Սիգուր Ռոսի (Իսլանդիա), Ալեքսանդրա Վերքալովի (Սերբիա), Ռաուլ դեւ Բյորմանի (Հնդկաստան) կոմպոզիցիաները եւ վերջապես իրենց 70-ամյակի շեմին գտնվող ամերիկյան ավանգարդի դասականներ Սթիվ Ռայխի եւ Թերի Ռայլիի ստեղծագործությունները (աֆրիկյան եւ հնդկական մշակույթների գաղափարներից սնված նրանց երաժշտությունը լավ հայտնի է Հայաստանում):

Այս կամ այն չափով էթնիկական տարրերի առկայությունը բնավ ինչ-որ նեոֆոլկլորիզմի բնույթ չէր կրում: Էթնիկական տարրը, լինի մեղեդիկ, ռիթմիկ, թե տեմբրային (օրինակ, Բյորմանի «Tonight is the Night» պիեսում ձայնագրությամբ հնչող հնդկական տաբլա գործիքով իմպրովիզացիան), ազդակի դեր էր խաղում երաժշտական ամբողջության կառուցման մեջ: Ի դեպ, էթնիկական նշանի համանման դեր է խաղում դուդուկը ծնունդով երեւանցի Տիգրան Թահմիզյանի (ԱՄՆ) «A Cool Wind is Blowing» պիեսում, որը ստեղծված է «Քրոնոս» քառյակի պատվերով եւ առկա է նրա 40 սկավառակներից մեկի վրա:

Հիշյալ հեղինակների ստեղծագործությունների, ինչպես նաեւ ֆրանսիացի ուսանողուհի Ալեքսանդրա դյու Բուայի ստեղծագործության (մեր կարծիքով, գրախոսվող համերգի ամենաթույլ գործի) միավորիչ գեղագիտական-ոճաբանական սկզբունքը դարձավ մինիմալիզմի տեխնիկայի օգտագործումը, որը հիմնված է պարզագույն, փոփոխման հակված տարրերի, այսպես կոչված, mutatis mutandis-ի մշտական փոխակերպման մեթոդի վրա: Այս առումով, առավել զգալի տպավորություն գործեցին քառյակի համար գրված երեք բարձրակարգ կոմպոզիցիաները՝ Ռայխի «Եռակի կվարտետը» (մեկը հնչում է բեմում, երկուսը ձայնագրված են, 1999 թ., 1993 թ. Չորրորդ կվարտետում նույնն արել էր Ս. Գուբայդուլինան՝ դարձյալ «Քրոնոս» քառյակի համար), Ռայլիի «Մեկ երկիր, մեկ ժողովուրդ, մեկ սերը»՝ «Արեգակնային դողանջների» մի մասը (2002 թ.) եւ 34-ամյա Ա. Վերքալովի «Անծայրածիր Պաննոնիա» (1998 թ.) ստեղծագործությունները: Երաժշտաակուստիկական տարբեր զանգվածների օգտագործման ռազմավարությունը, որոնցում կայուն հնչյունային կամ ռիթմիկ «բջջի» ամեն մի կիրառություն խթան է դառնում դեպի շարժման նոր փուլ եւ դեպի անվերջ տարածական անընդհատության ստեղծում, ուղղակի մոգական ներգործություն ունեցավ: Հատկապես նշեմ Ռայխի ստեղծագործության ռիտուալ-խորհրդավոր հնչյունային մթնոլորտը: Դրա սկիզբն արդեն անմոռանալի էր որպես երկրից դեպի երկինք, տիեզերական լայնարձակություն թռչող հոգու բաբախյուն: Ռայխի «Եռակի կվարտետը» իրավի կարելի է անվանել «Քրոնոս» քառյակի այցեքարտ:

«Քրոնոս» քառյակի մոգական արվեստը

Այստեղ, ինչպես եւ ամբողջ համերգի ընթացքում, մեծ դեր խաղաց լույսի «նվագակցությունը» (լուսավորող՝ Լարի Նեֆ): Եւ, իհարկե, դժվար է գերագնահատել ձայնի համակարգող Մարք Ֆրեզերի վարպետությունը, որը «Քրոնոս» քառյակի նվագը հմտորեն հավասարակշռեց հնչյունական-տեմբրային շերտերի հետ:

Մեկ հոդվածում անհնար է նկարագրել այն ամենը, ինչ լսեցինք այդ հիշարժան երեկոյի ընթացքում: «Քրոնոս» քառյակի էությամբ մարդասիրական գործունեությունը (հետաքրքրական է նշել նրա երաժշտական բողոքը ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականության դեմ՝ Ջիմի Հենդրիքսի մանրանվագն ազգային օրհներգի ուղեկցությամբ) սեփական երկրի մշակույթի մեծ քարոզչություն է: Պատահական չէ, որ համերգի ծրագիրը բացեց տրամաբանությամբ եւ սոնորիստական (այդ թվում նաեւ ոչ երաժշտական) միջոցների ընտրությամբ իռացիոնալ Ջոն Զոռնի՝ նյույորքցի առաջատար կոմպոզիտորի (ծնվ. 1953 թ.) «9 պտույտով կատուն» կոմպոզիցիան:

Երեւանյան համերգում կատարված բոլոր գործերը գրված են «Քրոնոս» քառյակի պատվերով: Ափսոս, որ չհնչեց փառաբանված համույթի նվագացանկում առկա Աշոտ Զոհրաբյանի երկու լարային կվարտետներից մեկը: Նշանակում է, սպասվում են նոր հանդիպում եւ նոր մտահղացումներ:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ,
Արվեստագիտության դոկտոր

«ՈՍԿԵ ԾԻՐԱՆ» ԿԻՆՈՓԱՌԱՏՈՆ

«Աշխարհն առանց նրա մի քիչ դատարկ կլիներ»

Փարաջանովի ընկերները Փարաջանովի հայրենիքում են

Նիկոլայ Ռաղայ, Յուլիկ Սենկեւիչ, Իննա Գենս, Մարինա Օրլովա, Կորա Ծերեթելի, Սոֆիկո Ճիաուրելի, Վլադիմիր Գաբբե. սրանք Փարաջանովի ընկերներն են, որ այսօր Հայաստանում են, եկել են նշելու իրենց ընկերոջ 80-ամյակը: Եկել են, որ մեկ անգամ եւս այցելեն ընկերոջ շիրիմին, տեսնեն նրա հայրենիքը՝ Սեւանա լիճն ու Բջնին, Հաղպատն ու Սանահինը, արդեն որերորդ անգամ լինեն նրա տուն-թանգարանում, արդեն որերորդ անգամ բացահայտեն արվեստագետի ստեղծագործության նորանոր շերտեր: «Նայում եմ գործերին ու նոր բաներ հայտնաբերում», խոստովանում է Յուլիկ Սենկեւիչը: Մի փոքր հուզվում է, լռում, հետո՝ «Աշխարհն առանց քեզ մի քիչ դատարկ կլիներ»: Արվեստագետն ընկերոջը շնորհակալություն է հայտնում թողած ժառանգության համար:

Փարաջանովի տված նվերները մի քանի օր հետո արդեն իր մոտ չէին լինում, ուրիշներին էր նվիրում: Նման ճակատագիր ունեցավ նաեւ Յուլիկ Սենկեւիչի քանդակած մեդալներից մեկը: Երեկ Սենկեւիչը այն նվիրեց Փարաջանովի թանգարանին: Սա ընկերների միակ նվերը չէր թանգարանին: Կինոգետ Կորա Ծերեթելին ընկերներին առաջարկեց թանգարանի ցուցանմուշների համալրման մեկ տարբերակ եւս: Կան մարդիկ, ովքեր Փարաջանովի օրիգինալ գործեր ունեն, սակայն երբեք չեն համաձայնի բաժանվել դրանցից: Ծերեթելին առաջարկեց հնարավորության սահմաններում հավաքել դրանք, պատճենել եւ գործերի մի մեծ հավաքածու դարձնել: Դա նույնպես արժեքավոր ալբոմ կլինի:

Ասում են՝ մեծերը հավերժ մնում են հոգեւոր հիշողության մեջ: Ասում են՝ մեծ սերը մեծերի հանդեպ ոչնչով չի չափվում: Ասում են՝ ծաղկավաճառ կինն իմանալով, որ ծաղիկները շիրիմին դնելու համար են տանում, մաղթել է՝ մյուս անգամ ուրախ առիթով ինձ մոտ գաք: Բայց որ իմացել է՝ ծաղիկները Փարաջանովի համար են, տխուր տրամադրությունը փոխվել է, դաշտի ծաղիկների մի փունջ է պատրաստել, խնդրել դա էլ իր անունից դնել արվեստագետի շիրիմին:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Էգոյանի նոր ֆիլմը՝ «Ինչ-որ մեկը սիրում է քեզ»

Երեւանում մեկնարկած «Ոսկե ծիրան» միջազգային առաջին կինոփառատոնին չեն մասնակցում կանադահայ անվանի ռեժիսոր Ատոմ Էգոյանն ու նրա կինը՝ դերասանուհի Արսինե Խանջյանը՝ նոր ֆիլմի նկարահանումների պատճառով: Նրանք զբաղված են Ռուբերտ Հոլմսի «Որտեղ ճշմարտությունն է ընկած» վեպի էկրանավորման աշխատանքներով: «Ըստ «Սերենդիպիտի փոյնտ ֆիլմս» ընկերության ներկայացուցիչ Ռոբերտ Լանթոսի, որի հետ Էգոյանն արդեն երկար ժամանակ համագործակցում է («Ֆելիսիայի ճանապարհորդությունը», «Քաղցր ապագա», «Էկզոտիկա», «Արարատ»), ֆիլմի հիմքում ընկած է համբավի, հարստության եւ բարոյական պայմանականությունների միաձուլումից առաջացած արժեքների որոնում: Ֆիլմի նկարահանումները կատարվելու են Տորոնտոյում, Լոնդոնում եւ Լոս Անջելեսում: «Սայփրս մեյլ» կիպրական անգլիատառ օրաթերթի լրատվության համաձայն, ֆիլմում ընդգրկված են Քեւին Բեյկոնն («Խորհրդավոր գետ») ու Քոլին Ֆիրթը («Սիրել իսկապես»): Ֆիլմի նախնական վերնագիրն է «Ինչ-որ մեկը սիրում է քեզ»:

Հ. Օ.

ՎԱՆԱՁՈՐ

Բացվեց Անտոն Քոչինյանի հուշարձանը

Վանաձորի Անտոն Քոչինյանի անվան հրապարակում բացվեց պետական ականավոր գործիչ Անտոն Քոչինյանի հուշարձանը, որի առիթով Վանաձոր էին ժամանել նրա հարազատները, հյուրեր:

Ողջույնի խոսք ասացին Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը, Վանաձորի քաղաքապետ Սամվել Դարբինյանը, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Մելս Սանթրոյանը եւ ուրիշներ:

«Երկար տարիներ Անտոն Քոչինյանը նվիրվել է իր երկրի բարգավաճմանը,- մասնավորապես ասաց Հ. Քոչինյանը:- Մեծ կայսրության շրջանակներում նա կարողացավ շատ բան անել Հայաստանի համար, որը շատ-շատերին չի հաջողվել»:

Հուշարձանի հեղինակն է Սարգիս Ղարիբյանը (Սեւոն):

Արձանի բացման պատիվն ընծեռվեց մարզպետին, Վանաձորի քաղաքապետին, Հրանտ Ոսկանյանին եւ Անտոն Քոչինյանի հարազատներին:

Մ. Ն.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

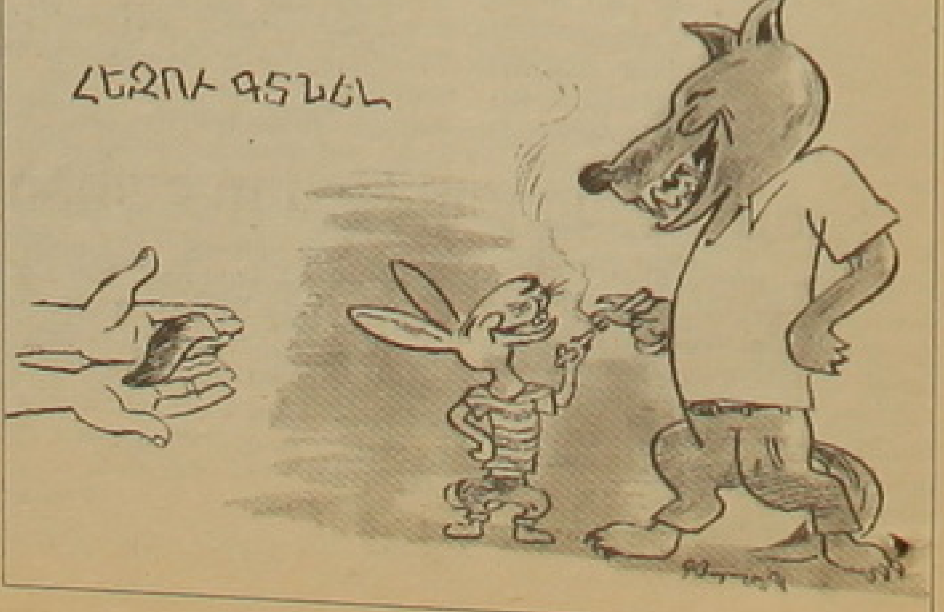

Վանաձորցի գեղանկարիչների ստեղծագործությունները ցուցադրվում են Հոլանդիայում

«Հոլանդ-Արմենիա» հասարակական մշակութային հաստատությունը եւ «Երեւան» մշակութային միությունը համատեղ կազմակերպել են նկարչական արվեստի ցուցահանդես, որին մասնակցելու հրավեր են ստացել վանաձորցի գեղանկարիչներ Գեորգի Թովմասյանն ու Կարոն (Կարեն Դավթյանը):

Նրանք օրերս մեկնեցին Հոլանդիա՝ մասնակցելու Ամստերդամ, Ռոտերդամ, Ալմելո եւ Նիյմեխեն քաղաքներում բացվելիք ցուցահանդեսներին, ուր գեղանկարիչների գործերը կցուցադրվեն մինչեւ հուլիսի 25-ը:

Գ. Թովմասյանը հոլանդացի արվեստասերներին կներկայանա Լոռվա բնանկարներով, ծաղկանկարներով եւ կոմպոզիցիաներով (50 գործ), իսկ Կարոն՝ 20 կոմպոզիցիաներով:

Հոլանդական մամուլն արդեն անդրադարձել է այս միջոցառմանը:

ՄՈՒՇԵՂ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Պորտուգալացիների առաջին լուրջ հաջողությունը

Պորտուգալիայի հավաքականն իր պատմության մեջ առաջին անգամ մտավ Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ՝ կիսաեզրափակիչ վճռորոշ խաղում 2-1 հաշվով հաղթելով հոլանդացիներին: Նշենք, որ մինչ այդ երկու անգամ՝ 1984 եւ 2000 թթ. պորտուգալացիներին Եվրոպայի առաջնություններում չէր հաջողվել հաղթահարել կիսաեզրափակչի արգելքը: 1966 թ. Անգլիայում կայացած աշխարհի առաջնությունում պորտուգալացիները հանրահայտ Էյսեբիոյի գլխավորությամբ դուրս էին մնացել հետագա պայքարից կիսաեզրափակիչ փուլում:

Մեկնարկում զիջելով հույներին, պորտուգալացիները խաղից խաղ բարելավեցին իրենց որակները եւ հաջողությամբ հաղթահարելով խմբային եւ քառորդ եզրափակիչ փուլերի արգելքները, կիսաեզրափակիչում մրցեցին հոլանդացիների հետ: Շատերը սպասում էին, որ այդ խաղն իր դիտարժանությամբ կգերազանցի Անգլիա-Պորտուգալիա քառորդ եզրափակիչ հանդիպումը: Սակայն դա տեղի չունեցավ գլխավորապես հոլանդացիների մեղքով, որոնք չկարողացան դրսեւորել խաղային լավագույն որակները: Ուստի պորտուգալացիների եզրափակիչ մտնելն օրինաչափ է: Դաշտի տերերն իրենց լավագույն կողմերով դրսեւորեցին՝ դառնալով տպավորիչ գոլերի հեղինակներ: Այս խաղում վերջապես իր տարերքի մեջ մտավ Լուիշ Ֆիգուն: Առաջին խաղակեսում պորտուգալացիների խաղային եւ տարածքային առավելությունը վերածվեց Ռոնալդուի խփած գոլի, իսկ ընդմիջումից հետո չափազանց գեղեցիկ գոլ խփեց Մանիշեն: Եվ նույնիսկ սեփական դարպասն անզգուշությամբ խփած գնդակը չընկճեց պորտուգալացիներին, որոնք խաղը հաղթական ավարտի հասցրին:

Խաղից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում մարզիչները հետեւյալ գնահատականը տվեցին.

Լուիս Ֆելիպե Սկոլարի (Պորտուգալիա)- Նախ ցանկանում եմ շնորհավորել ֆուտբոլիստներին: Վերջին անգամ պորտուգալացիները նշանակալի հաջողության էին հասել 1991 թ.՝ նվաճելով աշխարհի երիտասարդական առաջնության չեմպիոնի տիտղոսը: Ոսկե մեդալների արժանացած այդ ֆուտբոլիստներից այսօր հավաքականում են Ռուի Կոշտան եւ Լուիշ Ֆիգուն, որոնց ներկայությունը դժվար է թերագնահատել: Այս օրը պատմական է թե՛ հավաքականի, թե՛ ինձ համար: Ուղիղ երկու տարի առաջ այս օրը Բրազիլիայի հավաքականի հետ դարձա աշխարհի չեմպիոն: Այդ ժամանակից ի վեր հունիսի 30-ն ինձ համար տոն է: Այսօր այլ զգացումներ ունեմ: Այն ժամանակ մարզում էի մի հավաքականի, որը մինչ այդ 4 անգամ դարձել էր աշխարհի չեմպիոն: Այժմ իմ բոլոր մտքերը կապված են Պորտուգալիայի հավաքականի հետ, որը մինչ այդ նույնիսկ եզրափակիչ չէր մտել: Ես եւս երկու տարի իմ կյանքը կապելու եմ հավաքականի հետ:

Խաղավերջը մեզ համար բավական ձգձգվեց: Հոլանդացիները հարձակվում էին, իսկ մրցավարը չէր պատրաստվում եզրափակիչ սուլոցը տալ: Սակայն մենք խաղը հաղթական ավարտի հասցրինք: Մենք ապացուցեցինք, որ ուժեղ ու մարտունակ թիմ ունենք, որն ունակ է ցանկացած խնդիր հաջողությամբ լուծելու: Բացի այդ, ֆանտաստիկ երկրպագուներ ունենք, որոնք հիանալի աջակցում են մեզ:

Դիկ Ադվոկատ (Հոլանդիա)- Ես գլխավորում եմ բավական արժանի հավաքական, որին հաջողվեց հասնել մինչեւ կիսաեզրափակիչ: Պորտուգալացիներն արժանի հաղթանակ տոնեցին, նրանք ուժեղ էին: Ճիշտ է, մեր հարձակման գիծն իրեն լավագույն ձեւով չդրսեւորեց, բայց չպետք է դրա վրա կենտրոնանանք: Բոլորն էլ սխալվում էին: Կցանկանայի նշել ֆուտբոլիստների համախմբվածությունը, նրանք իրենց իսկական մարտիկներ դրսեւորեցին: Իմ հետագա ճակատագիրը հայտնի կդառնա մեկ շաբաթից, երբ աշխատանքիս գնահատականը տրվի ֆեդերացիայի կողմից:

Խաղի արձանագրությունից

Պորտուգալիա-Հոլանդիա՝
2-1 (1-0)
1-0՝ Ռոնալդու (26), 2-0՝ Մանիշե (58), 2-1՝ Անդրադե (63, ինքնագոլ):

Ռիկարդու. «Անգլիացիների հետ ավելի դժվար էր»

Պորտուգալիայի հավաքականի հաջողություններում, անշուշտ, մեծ է դարպասապահ Ռիկարդուի ներդրումը: Հենց 11 մ հարվածով նրա խփած վճռորոշ գոլը պորտուգալացիներին կիսաեզրափակչի ուղի հարթեց: Հոլանդացիների հետ խաղից հետո կայացած հարցազրույցը, կարծում ենք, կհետաքրքրի նաեւ «Ազգի» ընթերցողներին:

- Ինչպիսի՞ն են ձեր առաջին զգացողությունները Անդերս Ֆրիսկի եզրափակիչ սուլիչից հետո:

- Անչափ երջանիկ եմ, որ դեպի եզրափակիչ վերջին քայլը հաջողվեց: Մենք միշտ հավատում էինք, որ կարող ենք մինչեւ վերջ պայքարել այս առաջնությունում: Այսօր դա ապացուցեցինք:

- Դուք հավատո՞ւմ էիք, որ հույներից մեկնարկում կրած պարտությունից հետո կարող եք հասնել եզրափակիչ:

- Իհարկե: Մեր մարզիչն էլ մեզ միշտ համոզում էր, որ ոչինչ դեռեւս կորցված չէ: Եվ մենք հավատում էինք, որ կհասնենք եզրափակիչ: Այլ կերպ լինել չէր կարող: Չէ՞ որ ողջ Պորտուգալիան էր երկրպագում մեզ: Ինչպե՞ս կարող էինք ֆուտբոլասերներին հուսախաբ անել: Տեսա՞ք, թե ինչպիսի մթնոլորտ էր այսօր տրիբունաներում:

- Թվում է, թե այսօր մրցավարն էլ դեմ չէր, որ Պորտուգալիան հանդես գա եզրափակիչում:

- Ինչը նկատի ունեք: Մրցավարը նորմալ վարեց խաղը: Կարծում եմ, հոլանդացիները նրանից դժգոհելու առիթ չպետք է ունենան:

- Սպասելի՞ էր, որ Լուիշ Ֆիգուն ճանաչվեց այսօրվա խաղի լավագույն ֆուտբոլիստ:

- Այսօր բոլորն էլ գերազանց խաղացին: Եվ երիտասարդ Ռոնալդուն, եւ Մանիշեն, որը ֆանտաստիկ գոլ խփեց: Լավագույնին որոշելը դա լրագրողների խնդիրն է: Լուիշ Ֆիգուն, անկասկած, լավագույնների ցուցակի մեջ էր:

- Ժորժի Անդրադիի հարվածը սեփական դարպասին հնարավո՞ր էր հետ մղել:

- Չեմ կարծում: Ամեն ինչ շատ անսպասելի կատարվեց: Ո՞վ կպատկերացներ, որ գնդակը Ժորժի ոտքից կարող էր հայտնվել դարպասում:

- Ո՞ր հավաքականը՝ Անգլիայի՞, թե՞ Հոլանդիայի, ձեր վրա ավելի մեծ տպավորություն թողեց:

- Երկուսն էլ ուժեղ են, սակայն հոլանդացիների հետ խաղն ավելի հեշտ էր:

- Ո՞ւմ հետ կցանկանայիք հանդիպել եզրափակիչում՝ հույների՞, թե՞ չեխերի:

- Դժվար հարց է: Չեխերն ավելի ուժեղ են, իսկ հույների վրա ատամ ունենք: Թող իրենք որոշեն, թե ո՞վ է արժանի եզրափակիչում խաղալու: Իսկ մենք հեռուստացույցով հանգիստ կդիտենք նրանց խաղը: Մի բան միայն կարող եմ վստահ ասել. վաղը մեր հանգստյան օրն է:

Կիսաեզրափակչի մասնակիցները հայտնի են

Թենիսի ուիմբլդոնյան մրցաշարում տղամարդիկ որոշեցին կիսաեզրափակչի մասնակիցներին: Քառորդ եզրափակիչ հանդիպումներից ամենալարվածը Ֆեդերերի եւ Հյուիթի մրցավեճն էր: Հաղթողին որոշելու համար հարկ եղավ անցկացնել չորս խաղափուլ: Հյուիթին միայն երկրորդ խաղափուլում հաջողվեց հաղթել մրցակցին (7-6), իսկ մյուս երեքում հաջողությունն ուղեկցեց Ֆեդերերին (6-1, 6-0, 6-4): Մյուս մրցախաղերում հաղթողին որոշելու համար 3 խաղափուլ կայացավ: Անչիչը հաղթեց Հենմանին (7-6, 6-4, 6-2), Ռոդիկը՝ Շալկենին (7-6, 7-6, 6-3): Գրոժանն էլ առավելության հասավ Մայերի նկատմամբ (7-5, 6-4, 6-2):

Կանանց մրցապայքարում հայտնի դարձան կիսաեզրափակչի վերջին երկու մասնակիցները: Սերենա Ուիլյամսը երկու խաղափուլում միեւնույն 6-1 հաշվով պարտության մատնեց Ջենիֆեր Կապրիատիին, իսկ Մորեսմոն առավելության հասավ Սուարեսի նկատմամբ (6-0, 5-7, 6-1):

ՖՈՒՏԲՈԼԻ ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Համառ մրցակցություն չստացվեց

Առաջնության 12-րդ տուրում ուշադրության կենտրոնում «Միկայի» եւ «Արարատի» մրցավեճն էր: Մրցաշարային աղյուսակում հարեւան թիմերի հանդիպումը սպասվում էր մեծ հետաքրքրությամբ: Սակայն սպասված համառ մրցակցությունը չստացվեց: Արարատցիներն այս խաղում իրենց հնարավորություններից շատ ցածր հանդես եկան, որի հետեւանքով «Միկան» համոզիչ հաղթանակ տարավ: «Միկան» դեռեւս առաջին խաղակեսում վճռեց հանդիպման ելքը՝ 3 անգամ գրավելով արարատցիների դարպասը: Խփված գոլերում, ինչ խոսք, իրենց մեղքն ունեին «Արարատի» պաշտպանները, որոնց անփույթ խաղի հետեւանքով գնդակը հայտնվեց ցանցում: Այսպես, 13-րդ րոպեին աջ եզրից Գրիգոր Գրիգորյանի փոխանցումը դիպուկ հարվածով եզրափակեց Դավիթ Գրիգորյանը: 9 րոպե անց պաշտպանների թուլտվությամբ Վարդան Հովհաննիսյանը հանգիստ գլխի հարվածով 2-րդ անգամ գրավեց դարպասը: 33-րդ րոպեին կրկին աչքի ընկավ Դավիթ Գրիգորյանը:

Հասնելով նկատելի առավելության, ընդմիջումից հետո «Միկան» զգալիորեն թուլացրեց ակտիվությունը, որից օգտվելով էլ արարատցիները փորձեցին բեկում մտցնել խաղի մեջ: Սակայն նրանք այդպես էլ չկարողացան օգտագործել ստեղծված մի քանի գոլային պահերը: Եվ միայն հանդիպման վերջին րոպեին Մհեր Ավանեսյանը 11 մ հարվածով «թրջեց» հաշիվը:

Երկրի չեմպիոն «Փյունիկը» խոշոր հաշվով 3-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց՝ 3-0 հաշվով պարտության մատնելով «Դինամո-Զենիթին»: 2 անգամ աչքի ընկավ Էդգար Մանուչարյանը, 1 գոլ էլ խփեց Շվեյցարիայում փորձաշրջան անցած Կարեն Ալեքսանյանը:

«Բանանցը» հյուրընկալվելիս 2-1 հաշվով հաղթեց «Կոտայքին»: Հաշիվը 2-րդ րոպեին բացեց Ռոմեն Զենեբյանը: Մինչեւ ընդմիջում Տիգրան Եսայանը 2-րդ գնդակը խփեց: Երկրորդ խաղակեսում կոտայքցի Վահագն Մինասյանը կրճատեց հաշվի տարբերությունը, սակայն պարտությունից խույս տալ աբովյանցիներին չհաջողվեց:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	11	8	3	0	32-10	27
2. Միկա	12	8	2	2	20-13	26
3. Արարատ	12	5	4	3	17-16	19
4. Դ.-Զենիթ	12	4	5	3	13-15	17
5. Բանանց	11	5	2	4	12-13	17
6. Կիլիկիա	12	3	2	7	15-18	11
7. Շիրակ	12	1	4	7	11-21	7
8. Կոտայք	12	1	2	9	11-25	5

Ռմբարկուները

Նշան Էրզրումյան	«Կիլիկիա»	10
Արմեն Շահգելդյան	«Միկա»	8
Էդգար Մանուչարյան	«Փյունիկ»	8
Գալուստ Պետրոսյան	«Փյունիկ»	7
Լեւոն Փաչաջյան	«Փյունիկ»	6

Մեր մարզասերները Պորտուգալիայում

Բարեհաջող ավարտվեց այն պատմությունը, որը կապված է Պորտուգալիայում ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ խաղի ուղեգրերի համար «Կոկա-կոլա» ընկերության կազմակերպած խաղարկության հետ: Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ խաղը դիտելու համար Պորտուգալիա մեկնելու ուղեգիր շահած Հայաստանի չորս քաղաքացիներն այսօր երեկոյան կմեկնեն Լիսաբոն: Այդ չորս երջանիկներն են՝ Երեւանի պետհամալսարանի արեւելագիտության բաժնի 28-ամյա դասախոս Ինգա Վարդանյանը, նրա ամուսինը՝ «Փյունիկ» թռչնաֆաբրիկայի 29-ամյա տնօրեն Հայկ Մարգարյանը, Գյումրու թիվ 11 միջնակարգ դպրոցի ռուսաց լեզվի եւ գրականության 44-ամյա ուսուցչուհի Հրանուշ Աղաբաբյանը եւ նրա ամուսինը՝ մարզային հիվանդանոցի 48-ամյա վիրաբույժ Հրանտ Պալոյանը:

«Կոկա-կոլա» ընկերությունը խաղարկությունն անցկացրել էր հունիսի 14-ին այն քաղաքացիներին տրված կտրոնների հիման վրա, որոնք այդ հանրահայտ ըմպելիքը խմելով հավաքել էին «Կոկա-կոլայի» շշերի խցանների վրա նշված՝ խաղարկությանը մասնակցելու համար անհրաժեշտ միավորների քանակը:

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Հույները սպառնում են բոյկոտով

Չեխերի հետ կիսաեզրափակիչ հանդիպումից առաջ Հունաստանի հավաքականում լարված մթնոլորտ էր: Խաղի նախօրեին հավաքականի ավագ Թեոդորոս Զագորակիսի նախաձեռնությամբ ժողով էր հրավիրվել, որում ֆուտբոլիստները պահանջել են բարձր պարգեւավճարներ Եվրոպայի առաջնությունում հաջող մրցելույթների համար: Ըստ նախնական հաշվարկների, յուրաքանչյուր ֆուտբոլիստի 80 հազար ֆունտ ստեռլինգ պարգեւավճար է հասնում խմբային մրցաշարի արգելքը հաղթահարելու եւ ֆրանսիացիների նկատմամբ հաղթանակ տոնելու համար: Սակայն գումարի այդ չափը չի բավարարում ֆուտբոլիստներին: Նրանք պահանջել են ֆեդերացիայից 200 հազար ֆունտ ստեռլինգ: Հույն ֆուտբոլիստները սպառնացել են, որ եթե ֆեդերացիան չբավարարի իրենց պահանջը, ապա կբոյկոտեն 2006 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի մեկնարկային հանդիպումը, որը կայանալու է սեպտեմբերին:

Հարկ է նշել, որ շնորհիվ Հունաստանի հավաքականի հաջող մրցելույթների, երկրի ֆուտբոլի ֆեդերացիան զգալի եկամուտներ կարող է ակնկալել: Որոշ հաշվարկներով այն արդեն գերազանցում է 10 մլն ֆունտ ստեռլինգը: Իսկ եթե հույները նվաճեն Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսը, ապա եւս 7 մլն ֆունտ ստեռլինգ կվաստակեն: Այնպես որ, ֆեդերացիան հնարավորություն ունի բավարարելու ֆուտբոլիստների պահանջը:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Մտնել Եվրոպա բարեկամների հետ

Ավարտվեց ԱԺ նախագահի այցը Բուլղարիա

ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանի ղեկավարությամբ Սոֆիա ժամանած խորհրդարանական պատվիրակությունը պաշտոնական այցի վերջին օրը ներկա եղավ Բուլղարիայի ժողովրդական ժողովի աշխատանքներին: Այդ օրը ժողովը պիտի քննարկեր սոցիալական ու առողջապահական խնդիրներին առնչվող օրինագծեր: Հետաքրքրական է, որ քննարկումն սկսելուց առաջ պառլամենտի փոխնախագահը շուրջ 15 րոպե ներկա-բացակա էր անում՝ ամենեւին չխուսափելով հայկական պատվիրակության ներկայությունից: Դա սովորական աշխատանքային առօրյա էր իրենց համար՝ օրը 2-3 անգամ ստուգում են պատգամավորների ներկայությունը: Բուլղարական փորձից այս սկզբունքի կրկնօրինակումը հաստատապես օգտակար կլինի նաեւ մեր խորհրդարանի համար: Շենք կահավորված, նույնիսկ վերնահարկ ունեցող դահլիճում շատ էին նաեւ կին պատգամավորները, համենայն դեպս, նիստին 5 տասնյակ կին էր մասնակցում: Բուլղարացի պատգամավորի աշխատավարձը 1500-2000 դոլար է: Իսկ ընդհանրապես երկրում նվազագույն աշխատավարձ համարվում է 150 դոլարը, թոշակի նվազագույն չափը 80 դոլարն է, բարձրը՝ 400 դոլարը:

Օրվա ընթացքում Արթուր Բաղդասարյանը հանդիպեց ԵԽԽՎ-ում բուլղարական պատվիրակության ղեկավար, ԵԽԽՎ նախագահի տեղակալ Յունալ Լյութֆիի հետ: «Հայաստանը եւ Բուլղարիան երկար տասնամյակներ նախկին խորհրդային համակարգի մեջ էին եւ երկար ճամփա պիտի անցնեն, մինչեւ հասնեն եվրոպական մակարդակի ժողովրդավարության: Ժողովրդավարությունն առասպել չունի, այն պետք է եւ կարող է անընդհատ զարգանալ մեր երկրներում, անկախ այն բանից, թե այսօր ինչ մակարդակում ենք», խոսքի սկզբում ասաց Յունալ Լյութֆին: Հետո նա անդրադարձավ Բուլղարիայում ապրող փոքրամասնությունների խնդիրներին: Պարզվեց, որ ինքը թուրքական փոքրամասնության ներկայացուցիչ է եւ հրաշալի հարաբերությունների մեջ է բուլղարահայ պատգամավոր Ռուբեն Գրիգորյանի հետ:

Հայ պատվիրակներին կոչ արեց չպարփակվել միայն անցյալով, այլ ապավինել քաղաքական երկխոսություններին՝ «Չի կարելի մտնել Եվրոպա, առանց հարեւանների հետ բարիդրացիական հարաբերություններ պահպանելու իմացության», ասաց նա: Այնուամենայնիվ, հայերին խորհուրդ տալով մոռանալ անցյալը, ինքը չմոռացավ դատապարտել Թեոդոր Ժիվկովի կողմից 70-80-ական թթ. 250 հազար թուրքերի արտաքսումը Բուլղարիայից:

«Հայաստանը հաստատակամորեն ընտրել է եվրոինտեգրման ճանապարհը: Եվրախորհրդի հունվարյան բանաձեւում բարձր գնահատվեց Հայաստանի պարտավորությունների կատարման ընթացքը: Մենք փաստորեն օրենսդրական մեր պարտավորությունները 80 տոկոսի չափով իրականացրել ենք: Եվրոպական ճանապարհով Բուլղարիան ավելի առաջ է գնացել, փոխվել կատարել է իր բոլոր պարտավորությունները, եւ այս իմաստով Հայաստանի համար հուսալի ընկեր ու խորհրդատու կարող է լինել, անցումային շրջանի մեր դժվարությունները շատ են», պատասխան ելույթում ասաց Արթուր Բաղդասարյանը: Նա կրկին ընդգծեց, որ շահեկան տրանսպորտային դիրքի շնորհիվ Բուլղարիան Հայաստանի համար դեպի արեւմուտք տրանսպորտային հուսալի կամուրջ կարող է լինել: Անդրադառնալով ղարաբաղյան խնդրին ու հայ-թուրքական հարաբերություններին, ԱԺ նախագահն ընդգծեց, որ Հայաստանը հանդես է գալիս առանց նախապայմանների երկխոսություն սկսելու օգտին: Թուրքիայի համար էլ չափազանց կարեւոր են հարաբերությունները Հայաստանի հետ, եթե ուզում է մտնել Եվրոպա: Գուցե այս հարցում արդյունավետ տարբերակ դառնա Բալկանյան երկրների փորձի կիրառումը:

Պաշտոնական այցի ավարտին ԱԺ նախագահը հանդիպեց Բուլղարիայի Հանրապետության վարչապետ Սիմեոն Սաքսկոբուրգգոտսկու հետ: Նա եղել է Բուլղարիայի վերջին թագավորը մինչխորհրդային շրջանում, իսկ այսօր էլ ղեկավարում է ժողովրդական ժողովի ամենամեծ ընդգրկում ունեցող «Ազգային շարժում. Սիմեոն Երկրորդ» կուսակցությունը: Սիմեոն Սաքսկոբուրգգոտսկին պատրաստակամություն հայտնեց նպաստելու այցի ընթացքում ձեռք բերված պայմանավորվածությունների կատարմանը: Ընդգծվեց «Երեւան-Սոֆիա» օդուղու բացումը, առանց որի դժվար է պատկերացնել տնտեսական հարաբերությունների զարգացումը: Այս առթիվ նախնական պայմանավորվածություններ եղան: Արձագանքելով Ա. Բաղդասարյանի հրավերին՝ Բուլղարիայի վարչապետը եւ խոստացավ առաջիկայում այցելել Հայաստան:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ,
Բուլղարիա-Երեւան

Էջմիածնի հրապարակ Ֆրանսիայի Իսի-լե-Մուլինո քաղաքում

Հունիսի 30-ին Ֆրանսիայում ՀՀ դեսպան Էդվարդ Նալբանդյանի, Իսի-լե-Մուլինոյի քաղաքապետ, պատգամավոր Անդրե Սանտինիի եւ Էջմիածնի քաղաքապետ Հրաչ Աբգարյանի մասնակցությամբ՝ Ֆրանսիայի Իսի-լե-Մուլինո քաղաքի գլխավոր հրապարակներից մեկն անվանակոչվեց Էջմիածնի հրապարակ:

Պատասխանելով լրագրողների հարցերին, դեսպան Է. Նալբանդյանը հայտարարեց, որ Ֆրանսիայի տարբեր քաղաքներում փողոցներ, հրապարակներ եւ այլ վայրեր հայկական տեղանուններով անվանակոչելը դարձել է ավանդույթ, դրանց թիվն այսօր հասնում է մի քանի տասնյակի եւ դրանք հայ-ֆրանսիական խոր բարեկամության վառ ապացույցն են:

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԻՍՏՈՒՄ

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը հունիսի 25-ին ԿԲ գործառնությունների տոկոսադրույքները թողեց անփոփոխ. կնքվող ռեպո-համաձայնագրերի տոկոսադրույքը՝ տարեկան 6, տրամադրվող լոմբարդային վարկերինը՝ 20, իսկ ներգրավվող ավանդներինը՝ 1 տոկոս:

Բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը

Կենտրոնական բանկի նախագահի որոշմամբ բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը հունիսի 29-ից սահմանվել է տարեկան 16 տոկոս:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 02.07.2004թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	534.12	528.80	539.50
EUR	1	ԵՎՐՈ	649.92	646.00	653.80
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	18.39	17.30	19.50

FOR YOUR INTERNAL NEWS OF ARMENIA LOG ON TO

www.azg.am,

IN ARMENIAN, RUSSIAN, ENGLISH AND TURKISH

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

տեղեկագրքով, Ինտերնետով, CD-ով, հեռախոսով

ՍՓՅՈՒՌ տեղեկատվական ծառայություն

Երեւան, Փավստոս Բուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ
Հեռ. 590000 www. spyur.am

ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ՀՈԴՎԱԾԻ ՄՐՑՈՒՅԹ «ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԵՐ» ՀԱՆԴԵՍԻ 3-ՐԴ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

AEPLAC-ը հայտարարում է լավագույն հոդվածի **մրցույթ** հետեւյալ թեմաներով՝

1. «Արհմիություններ. արդյունավետ համակարգի ձեւավորման խոչընդոտները» եւ

2. «Հասարակական տրանսպորտի համակարգի՝ Հայաստանի համար նախընտրելի մոդելը»:

Յուրաքանչյուր թեմայով առաջին եւ երկրորդ տեղը գրաված հոդվածները, խմբագրության դիտողությունների եւ փոփոխությունների (մասնավորապես կարված ծավալի համապատասխանեցման հետ՝ առավելագույնը 5 էջ՝ 10 տառաչափով) կատարումից հետո կտպագրվեն հանդեսում: Այդ հոդվածների հեղինակները կպարգեւատրվեն դրամական մրցանակներով (1-ին եւ 2-րդ տեղերի համար համապատասխանաբար 150 եւ 75-ական եվրո):

Աշխատանքի նախնական կառուցվածքը ցանկալի է նախապես համաձայնեցնել «ՀԶ» խմբագրության հետ: Մրցույթի մասնակիցները պետք է «ՀԶ» խմբագրություն ներկայացնեն հոդվածի սեղմագիրը (8-10 տողի սահմաններում) մինչեւ հուլիսի 6-ը (ժամը 12:00), իսկ վերջնական աշխատանքը մինչեւ հուլիսի 11-ը (ժամը 17:00):

Հոդվածների կամ դրանց նախնական կառուցվածքի ներկայացման համար դիմել Դավիթ Մելիքյանին:

Հասցե՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երեւան, Չարենցի 28, Տնտեսական քաղաքականության եւ իրավական խորհրդատվության հայ-եվրոպական կենտրոն (AEPLAC)

Հեռ./ֆաքս՝ (374 1) 553081, 558595, 559200

Էլ. փոստ՝ at@aeplac.am

ARMENIAN EUROPEAN POLICY AND LEGAL ADVICE CENTRE
AEPLAC

28 Charents Str., Yerevan 25, Armenia
Tel/Fax: 374 (1) 550 081, 578 595, 559 200

Announcement

AEPLAC, the Armenian-Europena Policy and Legal Advice Centre is seeking Volunteers to assist in the preparation of a Draft National Programme for Implementation of the Partnership and Co-operation Agreement (PCA) between the EU and Armenia, and serve as liaison persons between AEPLAC and various Ministerial working groups.

Eligibility:

Graduates of Higher Education Establishments and students of graduate years,
specialised in economics, law and the English language;
Excellent knowledge of English (oral and written);
Excellent knowledge of MS Office applications, and in the use of Internet;
Ability to work both as a team member and individually;
Ability to work under time pressure.

To apply please send your CV to the following e-mail address:
egyulazyan@aeplac.am or send/bring your CV to:

AEPLAC
28 Charents Street,
Yerevan 375025
(Attn: Mr. Erik Gyulazyan)

The deadline for submitting applications is 18:00 of 9 th July 2004.

Only short-listed candidates will be contacted. No telephone calls are accepted.

The core mandate of AEPLAC is to provide high level policy and legal advice to our Armenian partner institutions in issues related to implementation of the Partnership and Co-operation Agreement (PCA) between Armenia, the EU and its Member States.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տնտեսական քաղաքականության եւ իրավական խորհրդատվության հայ-եվրոպական կենտրոնը (AEPLAC) կազմակերպում է կամավորների ընդունելություն՝ Հայաստան-Եվրամիություն գործընկերության եւ համագործակցության համաձայնագրի (ԳՀՀ) իրականացման ազգային ծրագրի նախապատրաստմանն աջակցելու նպատակով: Կամավորները նաեւ շփման օղակ կհանդիսանան AEPLAC-ի եւ նախարարությունների ենթակայությամբ գործող աշխատանքային խմբերի միջեւ:

Անհրաժեշտ պայմանները՝

Բուհերի շրջանավարտներ կամ ավարտական կուրսերի ուսանողներ՝ տնտեսագիտության կամ իրավագիտության մասնագիտացմամբ՝ անգլերենի իմացությամբ,
անգլերենի գերազանց իմացություն (գրավոր եւ բանավոր),
համակարգչային գերազանց իմացություն՝ MS Office եւ Internet,
անհատապես եւ որպես խմբի անդամ աշխատելու ունակություն,
ժամանակային սահմանափակումների պայմաններում աշխատելու ունակություն:

Դիմելու համար խնդրում ենք ուղարկել ձեր ինքնակենսագրությունը (CV) հետեւյալ էլ. հասցեով

egyulazyan@aeplac.am կամ ուղարկել/բերել հետեւյալ հասցեով՝
AEPLAC
Երեւան 375025
Չարենցի փ. 28
(Էրիկ Գյուլազյանի ուշադրությանը)

Դիմումները ներկայացնել մինչեւ 2004 թ., հուլիսի 9-ը, ժամը 18.00-ը:

AEPLAC-ը կտեղեկացնի միայն հաջորդ փուլ ընտրված թեկնածուներին: Հեռախոսազանգեր չեն ընդունվում:

AEPLAC-ի հիմնական խնդիրն է հայաստանյան գործընկերներին տրամադրել Հայաստանի եւ եվրոպական համայնքի ու նրա անդամ պետությունների միջեւ կնքված գործընկերության եւ համագործակցության համաձայնագրի իրագործման հետ կապված հարցերի վերաբերյալ իրավական եւ տնտեսական քաղաքականությանն առնչվող խորհրդատվություն: